

Handboek Jachtvaren

7-12-2020

1 Inleiding	3
2 De cursussen en diploma's	6
2.1 Diploma Jachtvaren-Bemanningslid	6
2.2 Diploma Jachtvaren-Dagschipper	6
2.3 Diploma Jachtvaren-Schipper	7
2.4 Diploma Jachtvaren-Jachtschipper.....	8
2.5 Alleen voor instructeurs Jachtvaren	10
2.6 Kruisverbanden binnen de discipline Jachtvaren en met andere disciplines	11
3 Richtlijnen voor beoordeling	11
3.1 Bevoegdheden.....	11
3.2 Registratie van vorderingen en beoordeling Bemanningslid en Dagschipper	12
3.3 Registratie van de vorderingen en beoordeling Schipper en Jachtschipper	12
4 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren (op hoofdlijnen)	17
4.1 De kennis en vaardigheidseisen verdeeld over de modules Motor, Zeil en Tidal	17
4.2 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Motor.....	21
4.3 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Zeil.....	23
4.4 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Tidal	25
4.5 Overzicht van te behalen certificaten en mijlen (Zie hoofdstuk 2 over het bij te houden logboek).....	26
4.7 Studieboeken en adressen voor het doen van examens voor het halen van certificaten.....	28
5 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren (gedetailleerd)	29
5.1 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Motorblok.....	29
5.2 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Zeil.....	42
5.3 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Tidal	51

1 Inleiding

Wat is Jachtvaren?

Onder Jachtvaren verstaat het CWO het varen, navigeren en manoeuvreren met een jacht op de binnenwateren en/of de kust en/of de zee.

Jachten

Het hierboven genoemde is van toepassing op zowel motorjachten als zeiljachten. Deze jachten kenmerken zich o.a. door een kajuit met woonfunctie en een enkele schroef geplaatst voor het roerblad.

Het varen met een instructiejacht dient te gebeuren volgens de wettelijke regels voor schepen in de commerciële vaart. Dit houdt in dat aan de desbetreffende jachten eisen gesteld worden die ontleend zijn aan de uitgangspunten: 'veilig varen' en 'verantwoord' varen. Daarnaast dient het te gebruiken jacht ook zo te zijn uitgerust dat het geschikt is voor 'instructie' varen.

Zo is bijvoorbeeld

- De lengte van het jacht afhankelijk van het type vaarwater, zie hieronder.
- De uitrusting zo gekozen dat het de veiligheid van de opvarenden dient en de instructie compleet maakt, kijkend naar de omstandigheden waaronder men moet kunnen varen, zie de uitrustingslijst op de website van het CWO, www.cwo.nl

De lengte van jachten

Zoals hiervoor al genoemd is worden er aan de jachten eisen gesteld, één er van is de minimale lengte van een jacht behorend bij één van de categorieën vaargebieden. Voor een nader uitleg over de vaargebieden, zie bladzijde 4 en 5.

Minimale lengte	Vaargebied A	Vaargebied B	Vaargebied C	Vaargebied D
Jachten	22 ft/7 m	26 ft/ 8 m	30 ft/9 m	34 ft/10 m

Taken/functies aan boord van een jacht

Op een jacht zijn er verschillende rollen te vervullen. Er zijn bemanningsleden en een schipper. Het zijn van bemanningslid op een schip is een belangrijke rol, waarbij onder verantwoordelijkheid van de schipper ondersteunende taken worden verricht. Voor het goed verrichten van deze taken is enige vaarervaring nodig.

Omdat de rol van schipper veel kennis en vaardigheid vraagt is het opdoen van praktische ervaring een nodige voorwaarde. De opleiding tot schipper is dan ook onderverdeeld in verschillende (niveau)cursussen waarvoor het maken van mijlen verplicht is.

Schipperen is groeien

Allereerst moet men leren een goed bemanningslid te zijn.

Daarna schipperen bij daglicht en niet te veel wind, maximaal 4 Bft.

Na extra mijlen te hebben gemaakt komt de stap van schipperen onder zwaardere omstandigheden, ook bij nacht en tot maximaal 6 Bft.

Als in die rol weer de nodige mijlen zijn gemaakt dan komt de laatste stap die van schipperen onder alle omstandigheden.

Praktijk of theorie?

Het varen op jachten vraagt om een grote vaardigheid, zowel theoretisch als praktisch. Deze vaardigheid kan men door veel te varren opdoen, maar ook worden opgedaan/geoefend in cursussen. Deze cursussen vinden plaats aan boord van een schip. Tijdens de cursussen wordt ook aandacht besteed aan de theorie van het varen.

In de beschrijving van de theorie wordt soms ook verwezen naar bestaande theorie cursussen zoals:

- Klein Vaarbewijs I en Klein Vaarbewijs II
- Theoretische Kustnavigatie (TKN)
- Basis Certificaat Marifonie
- Maritieme communicatie Marifonie (Marcom B) of RYA Short Range Certificate (SRC)
- Reisvoorbereiding Routing en Planning (RRenP)
- Offshore Personal Safety Training en/of First Aid.

Door het volgen van deze cursussen en het doen van examens hierin kan men zijn kennis vergroten en certificaten behalen. Deze kennis speelt een belangrijke rol bij het praktische varen, afhankelijk van het type schip en het vaargebied. Daarom wordt in het programma van een cursus aangegeven welke certificaten van belang zijn. De kennis die bij dat certificaat hoort maakt deel uit van de theorie van de cursus.

In sommige gevallen, dient het certificaten ook daadwerkelijk gehaald te worden, bijvoorbeeld omdat dit een wettelijk vereiste is. (zie ook het overzicht van namen en adressen, verderop in dit document)

De vaargebieden

Hiervoor is al genoemd dat het varen met een jacht op de binnenwateren, de kust en op zee kan plaats vinden. Deze vaarwateren hebben allen hun eigen kenmerken, de cursussen zijn daarop afgestemd. We kennen non tidal vaarwater, er is geen getij, en tidal vaarwater, er is wel getij. Ook als er geen getij is kan er nog wel stroom staan, zoals op de rivieren.

Non tidal (geen getij)

Vaargebied A: Friese meren, Randmeren, Zuid-Hollandse Plassen, Kanalen en Vaarten, Hollands Diep, stromende rivieren (enkelzijdig).

Vaargebied B: Markermeer, IJsselmeer, Haringvliet, Grevelingenmeer, Oosterschelde ten noorden van de lijn Bruinisse-Anna-Jacoba Polder, etc. (ruime niet stromende binnenwateren), stromende rivieren (dubbelzijdig)

Tidal (wel getij)

Vaargebied C: Waddenzee, Westerschelde, Oosterschelde ten zuiden van de lijn Bruinisse-Anna-Jacoba polder, Eems/Dollard, Kustwateren, etc. (binnen 6 uur varen van een haven).

Vaargebied D: Noordzee en overig.

Cursussen en diploma's Jachtvaren

We onderscheiden in het Jachtvaren een viertal niveaus. Deze niveaus staan voor opgedane kennis, aangeleerde vaardigheden en opgedane ervaring. Afhankelijk van de condities op het water geven de niveaus ook de mate aan waarin een persoon zelfstandig kan varen.

- I -Jachtvaren-Bemanningslid
- II -Jachtvaren-Dagschipper
- III -Jachtvaren-Schipper
- IV -Jachtvaren-Jachtschipper (instructeursniveau)

Keuzes

Binnen de discipline Jachtvaren kan er gekozen worden uit de hierna genoemde cursussen.

Type jacht: Motorjacht of zeiljacht?

Type vaarwater: NON TIDAL (geen getij) of TIDAL (wel getij)

Niveau: Bemanningslid, Dagschipper, Schipper of Jachtschipper.

De vaarwaters waarop cursus gevaren wordt.

	Cursussen en Diplomering	Motorjacht varen non tidal	Motorjacht varen tidal	Zeiljacht varen non tidal	Zeiljacht varen tidal
I: introductie en basis	Bemanningslid	Eén of meer van de hiervoor genoemde vaargebieden			
II: gevorderden	Dagschipper	Vaargebied A en/of B	Vaargebied C	Vaargebied A en/of B	Vaargebied C en/of D
III: ver-gevorderden	Schipper	Vaargebied B	Vaargebied C	Vaargebied B	Vaargebied C en/of D
IV: instructeursniveau	Jachtschipper	Vaargebied B	Vaargebied C	Vaargebied B	Vaargebied C en D

2 De cursussen en diploma's

2.1 Diploma Jachtvaren-I (JaV I)

Bemanningslid

Dit diploma is bedoeld voor personen van **12** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven onder verantwoordelijkheid van de schipper, op een jacht, als bemanningslid adequaat te kunnen functioneren.

Cursus Bemanningslid Motor (JaV M-I)

Afhankelijk van het type cursus dat men kiest zal men de vaardigheden als bemanningslid opdoen op tidal of non tidal water.

Cursus Bemanningslid Zeil (JaV Z-I)

Afhankelijk van het type cursus dat men kiest zal men de vaardigheden als bemanningslid opdoen op tidal of non tidal water.

2.2 Diploma Jachtvaren-II (JaV II)

Dagschipper

Dit diploma is bedoeld voor personen van **16** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven de bij de diploma-eisen vermelde functies als zelfstandig schipper uit te kunnen voeren bij daglicht en een windkracht van maximaal 4 Bft.

Hij/zij kan zelfstandig, veilig en verantwoord varen, manoeuvreren en navigeren op de bij de opleiding horende vaarwateren.
Hij/zij kan onder de aangegeven omstandigheden leidinggeven aan de bemanning.

Cursus Dagschipper Motor NON-TIDAL (JaV M NT-II)

Het vaarwater betreft het vaargebied A en/of B.

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is 50 NM.

Cursus Dagschipper Motor TIDAL (JaV M T-II)

Het vaarwater betreft het vaargebied C.

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is 100 NM, waarvan minstens de helft op tidal water.

Cursus Dagschipper Zeil NON-TIDAL (JaV Z NT-II)

Het vaargebied betreft het vaargebied A en/of B.

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is 150 NM.

Cursus Dagschipper Zeil TIDAL (JaV Z T-II)

Het vaargebied betreft het vaargebied C en/of D.

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is 250 NM, waarvan minstens de helft op tidal water.

2.3 Diploma Jachtvaren-III (JaV III)

Schipper

Dit diploma is bedoeld voor personen van **18** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven de bij de diploma-eisen vermelde functies als zelfstandig schipper uit te kunnen voeren bij dag en nacht en een windkracht van maximaal 6 Bft.

Hij/zij heeft er blijk van gegeven zelfstandig, veilig en verantwoord te kunnen varen, manoeuvreren en navigeren op de bij de opleiding horende vaarwateren.

Hij/zij heeft er blijk van gegeven onder alle omstandigheden leiding te kunnen geven aan de bemanning.

Dit diploma wordt afgegeven na het behalen van een praktijk- en theorie examen. Het examen kan worden afgelegd zonder het volgen van een cursus, het wordt echter wel aangeraden om vooraf een cursus te volgen om goed op de hoogte te zijn van alle te examineren vaardigheden. Het theorie-examen dient afgenomen te worden over de theorie-eisen die in hoofdstuk 4 per opleiding genoemd worden. De beoordeling van de theoretische kennis kan al varende plaats vinden maar dient wel vastgelegd te worden.

Instapeisen voor het examen Jachtvaren-III

Aan deze eisen kan voorafgaand aan en ook gedurende de trainingen gewerkt worden. Ze dienen afgerond te zijn voor het afleggen/afronden van het praktijkexamen.

- 1 Een registratie van de in functie Dagschipper/navigator/wachtleider gevaren mijlen (voor motorjachten eventueel in uren, per uur kan 5 mijl gerekend worden), uitgesplitst naar non tidal en tidal.
- 2 Een registratie van gevaren tochten, aangelopen havens en passages van scheepvaartroutes.
- 3 Een gemaakte tochtplanning voor een door de examinerator opgegeven tocht.
- 4 De certificaten genoemd in het overzicht Hoofdstuk 4.5.

Voor de punten 1 en 2 geldt dat een en ander in een zelf aan te leggen **logboek** (of dat van de vaarlocatie) is vastgelegd.

Vorbereiding op het examen via de:

Cursus Schipper Motor NON-TIDAL (JaV M NT-III)

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is minimaal 150 NM, waarvan minimaal 100 NM na het behalen van het diploma Dagschipper Motor non tidal of, als dit niet gehaald is, in het jaar voorafgaand aan het examen.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied B.

Cursus Schipper Motor TIDAL (JaV M T-III)

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is:

- Minimaal 300 NM, waarvan de helft op tidal water en waarvan minimaal 100 NM na het behalen van het diploma Dagschipper Motor tidal of, als dit niet gehaald is, in de laatste twee jaren voorafgaand aan het examen.
- Minimaal 5 aangelopen havens.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied C.

Cursus Schipper Zeil NON-TIDAL (JaV Z NT-III)

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is minimaal 450 NM, waarvan minimaal 200 NM na het behalen van het diploma Dagschipper Zeil non tidal of, als dit niet gehaald is, in de laatste twee jaren voorafgaand aan het examen

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied B.

Cursus Schipper-Zeil TIDAL (JaV Z T-III)

De vereiste ervaring voor het afronden van deze cursus is:

- Minimaal 750 NM waarvan de helft op tidal water en waarvan minimaal 250 NM na het behalen van het diploma Schipper Zeil tidal of, als dit niet gehaald is, in de laatste twee jaren voorafgaand aan het examen
- Minimaal 5 aangelopen havens en minimaal 10 passages van scheepvaartroutes of vaargeulen met beroepsvaart.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied C en D.

2.4 Diploma Jachtvaren-IV (JaV IV)

Jachtschipper

Dit diploma is bedoeld voor personen van **18** jaar of ouder, die er blijk van hebben gegeven de bij de diploma-eisen vermelde functies als jachtschipper uit te kunnen voeren. Dit blijkt onder andere uit de hierna opgesomde competenties.

Hij/zij heeft er blijk van gegeven:

- Leiding te kunnen geven.
- Proactief en voorwaarden scheppend bezig te kunnen zijn.
- Gebeurtenissen te kunnen voorzien.
- Afwegingen te kunnen maken.
- Beslissingen te kunnen nemen.
- Veilig en verantwoord te kunnen varen, manoeuvreren en navigeren op de bij de cursus horende vaarwateren.
- Verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor de voorbereiding en uitvoering van (meerdaagse) tochten naar onbekende bestemmingen.
- Onder alle zich voordoende omstandigheden de eindverantwoordelijkheid voor bemanning en schip te kunnen dragen.

Dit diploma wordt afgegeven na het behalen van een praktijk- en theorie-examen. Het examen kan worden afgelegd zonder het volgen van een cursus, het wordt echter wel aangeraden om een cursus te volgen om goed op de hoogte te zijn van alle te examineren vaardigheden. Het theorie-examen dient afgenomen te worden over de theorie-eisen die in hoofdstuk 4 per opleiding genoemd worden. De beoordeling van de theoretische kennis kan al varende plaats vinden maar dient wel vastgelegd te worden. Het diploma Jachtschipper is het eigenvaardigheidsniveau van de Instructeur I-2/3 Jachtvaren.

Instapeisen voor het examen Jachtvaren-IV

Aan deze eisen kan voorafgaand aan en ook gedurende de trainingen gewerkt worden. Ze dienen afgerond te zijn voor het praktijkexamen.

- 1 Een registratie van de in functie schipper/navigator gevaren mijlen (voor motorjachten eventueel in uren, per uur kan 5 mijl gerekend worden), uitgesplitst naar non tidal en tidal.
- 2 Een registratie van gevaren tochten, aangelopen havens en passages van scheepvaartroutes in de functie verantwoordelijke Schipper/navigator/wachtleider of tijdens een training.
- 3 Een gemaakte tochtplanning voor een door de examinerator opgegeven tocht.
- 4 De certificaten genoemd in het overzicht hoofdstuk 4.5.

Voor de punten 1 en 2 geldt dat e.e.a. in een zelf aan te leggen logboek (of dat van de vaarlocatie) is vastgelegd.

Vorbereiding op het examen via de:

Cursus Jachtschipper Motor NON TIDAL (JaV M NT-IV)

De vereiste ervaring voor de afronding van deze cursus is minimaal 500 NM waarvan minimaal 250 NM na het behalen van het diploma Schipper Motor non tidal of, als dit niet is gehaald, in de laatste twee jaar voorafgaand aan het examen.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied B.

Cursus Jachtschipper Motor TIDAL (JaV M T-IV)

De vereiste ervaring voor de afronding van deze cursus is:

- Minimaal 1000 NM waarvan ten minste de helft op tidal water. Van de genoemde 1000 NM minimaal 500 NM na het behalen van het diploma Schipper Motor tidal of, als dit niet is gehaald, in de laatste twee jaren voorafgaand aan het examen.
- Minimaal 5 lange (ca 30 NM) tochten, 5 aangelopen havens.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied C.

Cursus Jachtschipper Zeil NON-TIDAL (JaV Z NT-IV)

De vereiste ervaring voor de afronding van deze cursus is minimaal 1500 NM, waarvan minimaal 500 NM na het behalen van diploma Schipper Zeil non-tidal of, als dit niet is gehaald, in de laatste drie jaren voorafgaand aan het examen.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied B.

Cursus Jachtschipper Zeil TIDAL (JaV Z T-IV)

De vereiste ervaring voor de afronding van deze cursus is:

- Minimaal 2500 NM, waarvan ten minste de helft op getijdenwater. Van de genoemde 2500 NM minimaal 750 NM na het behalen van diploma Schipper Zeil tidal of, als dit niet is gehaald, in de laatste drie jaren voorafgaand aan het examen;
- Minimaal 10 lange (ca 60 NM) tochten, 10 aangelopen havens en 10 passages van scheepvaartroutes.

Het examen van deze cursus wordt gevaren in vaargebied C en D.

Als een cursist in het geval van Jachtvaren Zeilen vaartijd inbrengt vanuit het Jachtvaren Motor dan telt deze vaartijd voor de helft mee.

2.5 Alleen voor instructeurs Jachtvaren

Diploma Jachtzeilen IV tidal BEPERKT

Het diploma Jachtzeilen IV tidal beperkt is het eigenvaardigheidsniveau van instructeurs Jachtzeilen I-2 tidal. Deze instructeur moet met min of meer onervaren deelnemers op beperkte afstanden, korte oversteken en nachttochten, onder alle omstandigheden verantwoord kunnen varen en manoeuvreren in voor hem/haar min of meer bekend water en voldoende vaardigheden hebben deze deelnemers uit te dagen.

Met het diploma Jachtzeilen IV tidal beperkt mag men varen binnen 6 uur van een zeehaven.

Dit diploma is bedoeld als overgangsniveau naar het diploma Jachtschipper Zee.

Dit diploma wordt afgegeven na het behalen van een praktijk- en theorie-examen.

Dit diploma heeft een geldigheidsduur van 2 jaar.

Het vaargebied betreft de Noordzee, alle getijde wateren, zoals; de Waddenzee, Westerschelde en Oosterschelde ten zuiden van de lijn Bruinisse- Anna-Jacoba polder, Eems/Dollard en de kustwateren.

Diploma Jachtvaren IV+

Het diploma Jachtvaren IV+ is bedoeld voor personen die in het bezit zijn van het diploma Instructeur I-3 Jachtvaren en blijken te beschikken over competenties die het CWO-niveau IV overstijgen. Het geldt als afrondingseis voor de opleiding tot instructeur I-4 Jachtvaren Motor non tidal en tidal, Jachtvaren Zeil non tidal en tidal.

In het Jaarboek staat vermeld dat na het behalen van het diploma instructeur I-3 48 uur getraind dient te worden, waarvan de laatste 12 uur aaneensluitend met minimaal twee externe trainers van de externe trainerslijst. Voor Jachtvaren kan dit 1 externe trainer zijn wanneer er getraind wordt met 1 boot; de trainer is altijd aan boord. De ervaringen van de training moeten vastgelegd worden in een portfolio, door middel van het invullen het zogenaamde 'standaardformulier'.

2.6 Kruisverbanden binnen de discipline Jachtvaren en met andere disciplines

Als een cursist een diploma Jachtvaren Zeil tidal haalt dan is daarmee ook op hetzelfde niveau:

- Het diploma Jachtvaren Zeil non tidal en het diploma Jachtvaren Motor non tidal en tidal gehaald voor schepen met een enkele schroef geplaatst voor het roerblad.

Als een cursist een diploma Jachtvaren Zeil non tidal haalt dan is daarmee ook op hetzelfde niveau het diploma Jachtvaren Motor non tidal gehaald voor schepen met een enkele schroef geplaatst voor het roerblad.

Als een cursist een diploma Jachtvaren Motor tidal heeft gehaald dan is daarmee ook op hetzelfde niveau het diploma Jachtvaren Motor non tidal gehaald voor schepen met een enkele schroef geplaatst voor het roerblad.

Met bepaalde andere CWO-diploma's **kan** men instromen op een aantal plaatsen in de verschillende lijnen voor Jachtvaren. Dit is afhankelijk van de vaarervaring en eerder behaalde certificaten en diploma's. De toelating tot een bepaalde cursus is een verantwoordelijkheid van de vaarlocatie.

3 Richtlijnen voor beoordeling

Om in het bezit te komen van een diploma Jachtvaren wordt de kandidaat beoordeeld op de in dit document genoemde praktijk- en theorie-eisen (inclusief de eventueel genoemde theoriecertificaten).

CWO I=	Bemanningslid
CWO II=	Dagschipper
CWO III=	Schipper
CWO IV=	Jachtschipper

3.1 Bevoegdheden

Een klant die een CWO-diploma wil behalen, zal door een, door de Commissie Watersport Opleidingen, erkende instructeur beoordeeld moeten worden bij een door de CWO erkende opleidingslocatie (een lijst met CWO-opleidingslocaties is te vinden op de website www.cwo.nl). Deze beoordeling kan plaatsvinden tijdens een cursus, maar ook buiten cursusverband.

Bij de CWO-opleidingslocaties zijn de verschillende bevoegdheden voor het beoordelen van het vaardigheidsniveau en het toekennen van een diploma op de hieronder beschreven wijze verdeeld.

Instructeur Jachtvaren	Geeft les aan	Vaststellen vaardigheidsniveau/examineren
I-2	CWO I en II	-
I-3	CWO I, II en III	CWO I, II en III
I-4	CWO I, II, III en IV	CWO I, II en III
I-4*	CWO I, II, III en IV	CWO I, II, III en IV
Trainer CWO IV+	CWO IV+	CWO IV+, externe trainer IV+

3.2 Registratie van vorderingen en beoordeling Bemanningslid en Dagschipper (JaV I en II)

Bemanningslid en Dagschipper

De bevindingen van de instructeur ten aanzien van de door de cursist behaalde vorderingen worden bijgehouden op een vorderingenstaat. Op basis van deze vorderingenstaat zal de instructeur aan het einde van de cursus wel of niet een diploma uitreiken. Voor alle onderdelen moet een voldoende worden gescoord. Indien een kandidaat niet op alle punten een voldoende heeft gescoord, kunnen de onderdelen waarop onvoldoende is gescoord bij een volgende (cursus)activiteit opnieuw worden beoordeeld. Als door de instructeur geconstateerd wordt dat onderdelen waar langer geleden een voldoende voor is behaald niet meer beheerst worden dan kan hij /zij besluiten dat een of meer van die onderdelen opnieuw getoetst moet(en) worden.

Voor de praktijkonderdelen moet dit proces zijn afgerond in hetzelfde kalenderjaar als waarin voor het eerste onderdeel een voldoende behaald is. Voor de theorieonderdelen geldt een geldigheidstermijn van 18 maanden, te rekenen vanaf het moment waarop voor het eerste theorieonderdeel een voldoende behaald is.

Registratie diploma Bemanningslid en Dagschipper

De behaalde en uitgegeven diploma's worden door de opleidingslocatie rechtstreeks geregistreerd in de database van het CWO.

3.3 Registratie van de vorderingen en beoordeling Schipper en Jachtschipper (JaV III en IV)

Conditie voor het examen Schipper en Jachtschipper

De schepen (een schip van een kandidaat kan ook dienen als examenschip) waarop de beoordeling plaatsvindt, moeten aan de door de CWO gestelde eisen voldoen, zie ook het document Uitrustingslijst Jachtvaren.

De windconditie waaronder een praktijkexamen afgenomen wordt, is minimaal een windkracht van 7 knopen. Als de windkracht onder de 12 knopen blijft gedurende het hele examen dan moet door de kandidaat aannemelijk gemaakt worden dat hij/zij op andere momenten heeft aangetoond met hardere wind te kunnen varen. Dit kan bijvoorbeeld zijn gebleken tijdens trainingen of op basis van aantekeningen in het logboek waarin de mijlen zijn bijgehouden.

Schipper (JaV III)

In de training zijn/worden door de instructeur de bevindingen ten aanzien van de door de cursist behaalde vorderingen bijgehouden op een vorderingenstaat.

De cursist heeft voorafgaand aan en tijdens de cursus een logboek bijgehouden waarin melding wordt gemaakt van:

- De verrichtingen voor wat betreft het aantal mijlen.
- Passages van scheepvaartroutes.
- De aangelopen havens.
- De lengte van tochten.

Het examen Schipper

Voor kandidaten Schipper geldt de eis dat naast een theorie-examen een praktijkexamen dient plaats te vinden. Voordat de kandidaat zijn/haar praktijkexamen mag afleggen dient het logboek te zijn overhandigd en aan de instapeisen te zijn voldaan. Zie voor de instapeisen de beschrijving in hoofdstuk 2.

Het praktijkexamen beslaat voor:

MOTOR ca 3 klokuren, waarvan 2 uur bij daglicht, 1 uur bij duisternis.

ZEIL ca 6 klokuren, waarvan 5 uur bij daglicht, 1 uur bij duisternis

Het praktijkexamen kan op **twee manieren** worden vorm gegeven:

1. Model 'instructievaartocht'

Het afnemen van het examen is verweven met een instructievaartocht van een aantal dagen, waarbij tijdens de tocht de onderdelen:

- Varen
- Navigatie
- Tochtvaren en nachtvaren met examenopdrachten worden afgerond.

De havenmanoeuvres dienen aan het einde van de tocht afgenomen te worden om bezoek van een CWO gedelegeerde mogelijk te maken.

Over de examenopdrachten en verrichtingen wordt tijdens de tocht per kandidaat door de examiner/instructeur een verslag gemaakt.

Aan het einde van de tocht worden de verrichtingen geëvalueerd en een beoordeling opgesteld.

2. Model 'examentocht'

Tijdens een aparte examentocht, waarin niet getraind wordt, waarbij één of meer kandidaten uitsluitend beoordeeld worden op de exameneisen.

Voor deze wijze van examineren geldt dat:

- De haven- en zeilmanoeuvres worden getoetst;
- De navigatie vaardigheden worden getoetst.
- Het tochtvaren (inclusief tochtplanning) en nachtvaaren worden getoetst.

Na de laatste examen-verrichtingen worden in een eindgesprek alle onderdelen geëvalueerd en een beoordeling opgesteld.

Administratieve procedure van het examen Schipper

In de praktijk zal de procedure als volgt verlopen:

Vooraf

- De kandidaat meldt zich bij een CWO-opleidingslocatie.
- Als de kandidaat aan de instapeisen voldoet en beoordeeld wenst te worden, maakt hij dat bij de betrokken opleidingslocatie/examinator kenbaar. De instructeur/examinator kan in deze ook zelf suggesties doen.

Na afloop

- Voor het verkrijgen van het diploma Schipper zijn ook certificaten vereist. Een kandidaat is pas geslaagd als die certificaten zijn behaald.
- Als de kandidaat geslaagd is voor de eventuele certificaten, het theorie- en praktijkexamen dan zal door de examinator het CWO III/Schipper certificaat worden uitgereikt.

Registratie van het diploma Schipper

De behaalde en uitgegeven diploma's worden door de opleidingslocatie rechtstreeks geregistreerd in de database van het CWO.

Jachtschipper (JaV IV)

In de training zijn/worden door de instructeur de bevindingen ten aanzien van de door de cursist behaalde vorderingen bijgehouden op een vorderingenstaat.

De cursist heeft voorafgaand aan en tijdens de cursus een logboek bijgehouden waarin melding wordt gemaakt van:

- De verrichtingen voor wat betreft het aantal mijlen.
- Passages van scheepvaartroutes.
- De aangelopen havens.
- De ondernomen lange tochten.

Het examen Jachtschipper

Voor kandidaten Jachtschipper geldt de eis dat naast een theorie-examen een praktijkexamen dient plaats te vinden. Voordat de kandidaat zijn/haar praktijkexamen mag afleggen dient het logboek te zijn overhandigd en aan de instapeisen te zijn voldaan. Zie voor de instapeisen de beschrijving in hoofdstuk 2.

Het praktijkexamen bestaat voor:

MOTOR ca 6 klokuren, waarvan 4 uur bij daglicht en 2 uur bij duisternis.

ZEIL ca 7 klokuren, waarvan 5 uur bij daglicht en 2 uur bij duisternis.

Het praktijkexamen kan op twee manieren worden vorm gegeven:

1. Model 'instructievaartocht'

Het afnemen van het examen is verweven met een instructievaartocht van een aantal dagen, waarbij tijdens de tocht de onderdelen:

- Varen
- Navigatie
- Tocht- en nachtvaaren met examenopdrachten worden afgerond (totaal ca 5 klokuren per kandidaat).

De havenmanoeuvres dienen aan het einde van de tocht te worden afgenomen om bezoek van een CWO gedelegeerde mogelijk te maken, ca 2 klokuren per kandidaat.

Van de tijdens de instructietocht afgenomen examenonderdelen wordt door de instructeur/examinator aantekening gemaakt in het scheepslogboek voor wat betreft tijdstip, plaats en onderdeel;

Over de examenopdrachten en verrichtingen wordt tijdens de tocht per kandidaat door de instructeur/examinator een verslag gemaakt.

In dit verslag wordt een door de kandidaat opgestelde tochtplanning m.b.t. het onderdeel tochtvaaren opgenomen.

Na de laatste examenverrichtingen in de haven worden in een eindgesprek alle onderdelen geëvalueerd.

2. Model 'examentocht'

Tijdens een aparte examentocht, waarin niet getraind wordt, waarbij één of meer kandidaten uitsluitend beoordeeld worden op de exameneisen.

Voor deze wijze van examineren geldt dat:

- De havenmanoeuvres worden getoetst, ca. 2 klokuren per kandidaat.
- De vaarmanoeuvres worden getoetst, ca. 2 klokuren per kandidaat.
- De navigatie (inclusief tochtplanning) behorende bij het varen van een tocht wordt getoetst, ca. 3 klokuren per kandidaat waarvan ca. 2 klokuren bij duisternis.

De vaarmanoeuvres mogen getoetst worden tijdens het tochtvaaren.

Sterafname

Bij de sterafname van een I-4 instructeur zal de tweede methode uitgangspunt zijn voor de kandidaat die zich wil kwalificeren als examinator van CWO IV Jachtvaren.

Administratieve procedure van het examen Jachtschipper

In de praktijk zal de procedure als volgt verlopen:

Vooraf

- De kandidaat meldt zich, al dan niet via het secretariaat van de CWO, bij een CWO-opleidingslocatie.
- Als de kandidaat aan de instapeisen voldoet en beoordeeld wenst te worden, maakt hij dat bij de betrokken opleidingslocatie/examinator kenbaar. De instructeur kan in deze ook zelf suggesties doen.
- De opleidingslocatie/examinator doet uiterlijk 2 dagen voorafgaand aan het examen aan de CWO-opgave van de plaats en het tijdstip van of de vaartocht met het oogmerk ook te examineren (vorm 1) of de examentocht (vorm 2), zodat de CWO controle kan laten uitvoeren door een gedelegeerde.

Na afloop

- Voor het verkrijgen van het diploma Jachtvaren IV zijn naast een theorie- en praktijkexamen ook andere diploma's/certificaten vereist.
- Als de kandidaat geslaagd is voor de certificaten, het theorie- en praktijkexamen dan zal de uitslag van het examen met afschriften van de certificaten naar het secretariaat van de CWO gestuurd worden.
Het CWO-secretariaat verstrekt daarna het desbetreffende diploma en registreert het behaalde diploma.

4 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren (op hoofdlijnen)

De eisen/programma's voor de verschillende cursussen zijn vast gelegd en opgenomen in een aantal overzichten.

4.1 De kennis en vaardigheidseisen verdeeld over de modules Motor, Zeil en Tidal

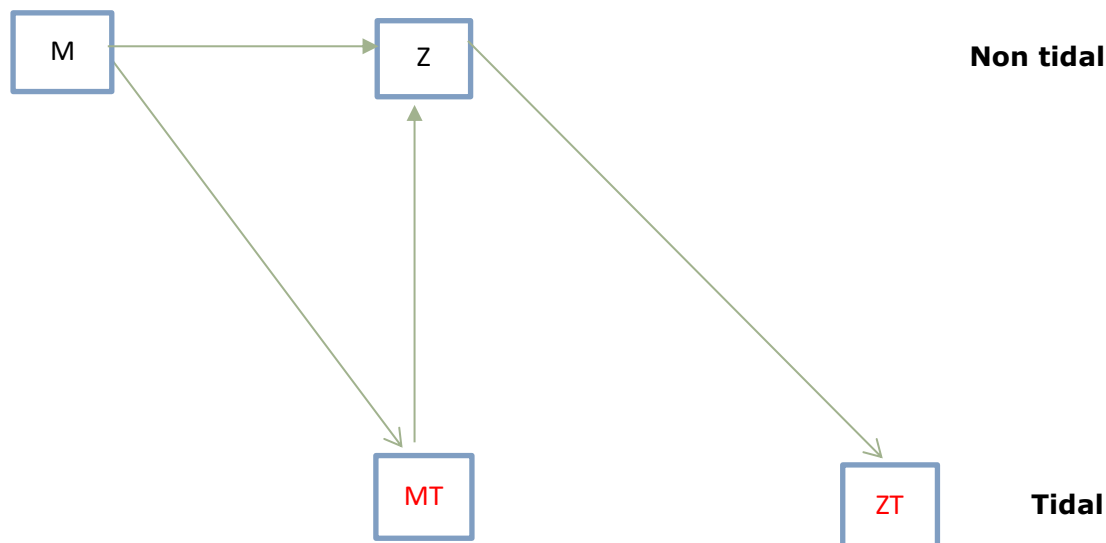
De eisen worden onderverdeeld in een aantal modules. In het overzicht hieronder is opgenomen welke modules u moet doen voor het behalen van een bepaald diploma Jachtvaren.

Module M, het 'Motor' blok. Dit betreft het gemeenschappelijke deel van motorjacht varen en zeiljacht varen voor wat betreft het varen op non tidal (niet getijden) water.

Module Z, het 'Zeil' blok. Dit betreft het zeilen met een jacht op non tidal (niet getijden) water.

Module T, het 'Tidal' blok. Dit blok is van toepassing op zowel motorjacht varen (**MT**) als op zeiljacht varen (**ZT**). Het betreft de vaardigheden die nodig zijn om te kunnen varen op tidal (getijden) water.

De modules zijn zo ingericht dat u de modules/diploma's kunt 'stapelen'.

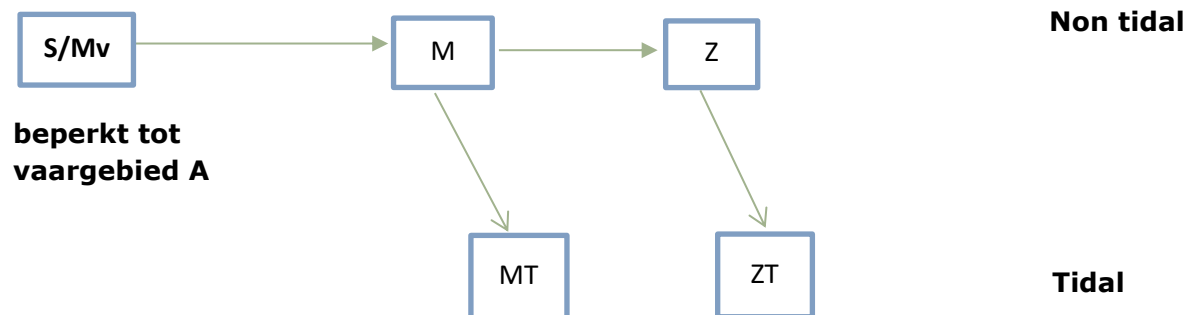
Nauw verbonden met het Jachtvaren Motor is het varen met een Sloep of Motorvlet.

De kennis en vaardigheden van deze discipline is ondergebracht in een eigen module.

Module S/Mv.

Via deze module S/Mv kan door gestroomd worden naar het Jachtvaren Motor.

De uitwerking van deze module is ondergebracht in het Handboek Sloep/Motorvlet varen, zie website CWO.

De modules zijn ingedeeld naar 4 niveaus: Bemanningslid, Dagschipper, Schipper, Jachtschipper

	Module M Jachtvaren Motor Non-Tidal (JaV M NT)		Module MT Jachtvaren Motor Tidal (JaV MT)		Module Z Jachtvaren Zeil Non-Tidal (JaV Z)		Module ZT Jachtvaren Zeil Tidal (JaV ZT)	
Bemanningslid	M I				(M en) Z I			
Dagschipper	M II	S*	(M en) MT II	S*	(M en) Z II	S*	(M en Z en) ZT II	S*
Schipper	M III	S*	(M en) MT III	S*	(M en) Z III	S*	(M en Z en) ZT III	S*
Jachtschipper	M IV	S*	(M en) MT IV	S*	(M en) Z IV	S*	(M en Z en) ZT IV	S*
	Specials in de vorm van aanvullende cursussen* <ul style="list-style-type: none"> • Dubbelschroefs motorjacht • Dubbel roer, enkele schroef. • Zwaardere motorschepen tot 15 m. • Platbodem varen. 				Specials in de vorm van aanvullende cursussen* <ul style="list-style-type: none"> • Wedstrijdschepen varen • Nachtvaren • Grote voorzeilen. • Slepen van schepen. • Snelle schepen. • Rescue. 			
	Andere mogelijkheden: Grote motorschepen** <ul style="list-style-type: none"> • Schepen met een lengte van 15 tot 25 m. • Schepen met ene lengte van 25 tot 40 m. • Schepen met een lengte vanaf 40 m. 							

S* staat voor 'specials'.
Specials in de vorm van aanvullende cursussen (nog in ontwikkeling)

Dit zijn aanvullende programma's die gevolgd kunnen worden als een vaarlocatie zo'n special aanbiedt.

Bij de inrichting van cursussen is, tenzij anders is aangegeven, uitgegaan van varen met jachten die uitgerust zijn met een binnenboordmotor en **een enkele schroef die voor het roerblad** is geplaatst.

In aanvulling op de CWO-diplomering kunnen ook trainingen worden aangeboden waarbij gebruik gemaakt wordt van anders aangedreven schepen, zoals het dubbelschroefs motorjacht, het motorjacht met dubbel roer en enkele schroef, het zwaardere schip voor

de pleziervaart tot 15 m of een cursus in de vaardigheid van het slepen, varen met wedstrijdschepen, platbodems, nachtwaren, grote voorzeilen. Van het met goed gevolg afgelegd hebben van het afsluitende praktijkexamen wordt een aantekening op het reeds behaalde diploma Jachtvaren gemaakt.

** Grote Motorschepen vanaf 15 meter

Na het behalen van diploma's Jachtvaren of bij voldoende aantoonbare ervaring aan de hand van een logboek is er ook de mogelijkheid om te leren varen op grote motorschepen. We onderscheiden hierbij 3 categorieën; schepen vanaf 15 meter tot 25 meter, schepen vanaf 25 meter tot 40 meter en schepen vanaf 40 meter lengte.

De beschrijving van deze cursussen is ondergebracht in een eigen handboek, Handboek Grote Motorschepen, zie website CWO.

4.2 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Motor Non-Tidal

Module M	I	II	III	IV
Gemeenschappelijke deel van motor- en zeiljacht varen	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	Jachtschipper
Eisen Praktijk				
Het schip en basale zaken				
Vaarklaar maken en controleren van het schip	x	x	x	x
Verzorgen van de waterdichtheid van het schip	x	x	x	x
Aan dek werken	x	x	x	x
Behandeling lijnen en schiemen	x	x	x	x
Bedienen van en zorg voor de motor	x	x	x	x
Communiceren	x	x	x	x
Sturen	x	x	x	x
Manoeuvreren	x	x	x	x
Havenmanoeuvres				
Afvaren van een hogerwal en langswal	x	x	x	x
Aankomen hogerwal en langswal	x	x	x	x
Afvaren van hogerwal en lagerwal box	x	x	x	x
Aankomen hogerwal en lagerwal box	x	x	x	x
Afvaren lagerwal	x	x	x	x
Aankomen lagerwal	x	x	x	x
Afvaren uit een box met dwarswind	x	x	x	x
Aankomen in een box met dwarswind	x	x	x	x
Afmeren	x	x	x	x
Navigatie op non tidal water				
Gebruik van kaart en almanak	x	x	x	x
Gebruik navigatie-instrumenten	x	x	x	x
Navigeren aan boord	x	x	x	x
Gebruik marifoon	x	x	x	x

	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	Jachtschipper Instructeur niveau
Tochtvaren op non tidal water				
Tochtvoorbereiding en het aanlopen van havens		X	X	X
Passeren van sluizen en bruggen		X	X	X
Toepassen van de reglementen	X	X	X	X
Nachtvaren			X	X
Noodsituaties				
Gebruik van de aan boord aanwezige veiligheidsuitrusting en reddingsmiddelen	X	X	X	X
Man over boord	X	X	X	X
Slepen en gesleept worden		X	X	X
Loskomen van aan de grond				X
Sloepenrol			X	X
Verhelpen van storingen		X	X	X
EHBO (zie theorie-eisen)		X	X	X
Overig				
Ankeren	X	X	X	X
Vaar- en jachtetiquette en zorg voor het schip	X	X	X	X
Eisen theorie				
Scheeps- en motortermen	X	X	X	X
Werking van de motor		X	X	X
Theoretische beginselen van het manoeuvreren op de motor	X	X	X	X
Theorie van alle hiervoor genoemde praktijkmanoeuvres	X	X	X	X
Reglementen		X	X	X
Marifonie basiscertificaat			X certificaat*	X
Klein Vaarbewijs		X kennis van KVB I	X kennis van KVB II	X certificaat KVB II
First Aid (RYA)				X kennis op het niveau van

* Indien aan boord van een schip een marifoon aanwezig is die geschikt is voor de zeevaart dan zal er aan boord een persoon moeten zijn die de gebruikerslicentie Marcom B heeft. De zogenaamde combimarifoon is geschikt voor de zeevaart.

4.3 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Zeil Non-Tidal

Module Z	I	II	III	IV
	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	Jachtschipper Instructeur niveau
Aanvullende eisen, op module M, praktijk en theorie				
Het schip en basale zaken				
Zeilkaar maken	x	x	x	x
Aan dek werken	x	x	x	x
Behandeling lijnen en schiemanen	x	x	x	x
Basis zeilen				
Hijzen en strijken van de zeilen, zeil wisselen, reven (geen vliegende voorzeilen)	x	x	x	x
Sturen	x	x	x	x
Stand en bediening van de zeilen	x	x	x	x
Overstag gaan	x	x	x	x
Opkruisen in nauw vaarwater	x	x	x	x
Gijpen (ook met de bulletalie)	x	x	x	x
Havenmanoeuvres op zeil				
Afvaren hogerwal en langswal	x	x	x	x
Aankomen hogerwal en langswal	x	x	x	x
Aankomen lagerwal, afvaren lagerwal			x	x
Overig				
Bijgedraaid liggen		x	x	x
Omgaan met zeer harde wind				x
Loskomen van aan de grond			x	x
Ankeren	x	x	x	x
Man over boord manoeuvres op zeil	x	x	x	x

Eisen theorie				
Scheepstermen	X	X	X	X
Theoretische beginselen van het zeilen en de sturende werking van de zeilen	X	X	X	X
Kennis van de factoren die de stabiliteit beïnvloeden				X
Theorie van alle hiervoor genoemde praktijkmanoeuvres	X	X	X	X
Reglementen	X	X	X	X
<i>Marifonie (is al opgenomen in het M-blok)</i>			X basiscertificaat*	X
<i>Klein Vaarbewijs (is al opgenomen in het M-blok)</i>		X kennis van KVB I	X kennis van KVB II	X certificaat KVB II
<i>First Aid (is al opgenomen in het M-blok)</i>				X kennis op het niveau van

* Indien aan boord van een schip een marifoon **aanwezig is** die geschikt is voor de zeevaart dan zal er aan boord een persoon moeten zijn die de gebruikerslicentie Marcom B heeft. De zogenaamde combimarifoon is geschikt voor de binnenvaart en de zeevaart.

4.4 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Motor en Zeil Tidal

Module MT Tidal voor Motor	I	II	III	IV
	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	Jachtschipper
Aanvullende eisen op module M, praktijk en theorie				
Navigeren aan boord		x	x	x
Tochtvoorbereiding		x	x	x
Aanlopen van havens		x	x	x
Toepassen van de reglementen		x	x	x
Omgaan met harde wind			x	x
Eisen theorie				
Theorie van alle hiervoor genoemde praktijkmanoeuvres		x	x	x
Reglementen		x	x	x
Klein Vaarbewijs II		x kennis	x certificaat [^]	X
First Aid (of een daarmee gelijk te stellen cursus)				x certificaat
Marifonie (is al opgenomen in het M-blok)			x basiscertificaat*	x

Module ZT Tidal voor Zeil	Bemanningslid	Dagschipper	Schipper	Jachtschipper
Aanvullende eisen op blok M+Z, praktijk en theorie				
Navigeren aan boord		x	x	x
Tochtvoorbereiding		x	x	x
Aanlopen van havens		x	x	x
Toepassen van de reglementen		x	x	x
Omgaan met harde wind			x	x
Vlagvoering en douaneformaliteiten			x	x
Eisen theorie				
Theorie van alle hiervoor genoemde praktijkmanoeuvres		x	x	x
Reglementen		x	x	x
Marifonie			x certificaat Marcom B	x
Klein Vaarbewijs II		x kennis	x certificaat [^]	x
Theoretische Kustnavigatie (TKN)			x certificaat	x
First Aid				x certificaat
Offshore Personal Safety Training (OPST)				x certificaat
Reisvoorbereiding Routing en Planning				x certificaat

* Indien aan boord van een schip een marifoon aanwezig is die geschikt is voor de zeevaart dan zal er aan boord een persoon moeten zijn die de gebruikerslicentie Marcom B heeft. De zogenaamde combimarifoon is geschikt voor de binnenvaart en de zeevaart.

[^]Houders van het TKN-certificaat krijgen vrijstelling voor het examen Klein Vaarbewijs 2 en behoeven slechts een beperkt examen van het Klein Vaarbewijs 1 (vaarreglement - VBB examen) af te leggen om het Klein Vaarbewijs I en II in bezit te krijgen.

4.5 Overzicht van te behalen certificaten en mijlen (Zie hoofdstuk 2 over het bij te houden logboek)

CWO	MOTOR		ZEIL		Kennis op het niveau van	In het bezit van certificaat	MOTOR		ZEIL	
							nM	nM		
I	Bemanningslid				Voorrangeregels behorende bij het vaargebied					
II	Dagschipper Motor NT				KVB I		50			
		Dagschipper Motor T			KVB II			100		
II			Dagschipper Zeil NT		KVB I				150	
				Dagschipper Zeil T	KVB II en TKN					250
III	Schipper Motor NT				KVB II	Marifonie Basis*	150			
		Schipper Motor T				Marifonie Basis* KVB II		300		
III			Schipper Zeil NT		KVB II	Marifonie Basis*			450	
				Schipper Zeil T		Marcom B TKN en KVB II^				750
IV	Jachtschipper Motor NT				First Aid (RYA)	Marifonie Basis* KVB II	500			
		Jachtschipper Motor T			First Aid (RYA)	Marifonie Basis* KVB II		1000		
IV			Jachtschipper Zeil NT		First Aid (RYA)	Marcom B KVB II			1500	
				Jachtschipper Zeil T		Marcom B TKN en KVB II^ First Aid en OPST, RRenP				2500

Aanvullend op de hiervoor genoemde diploma's zijn er nog de diploma's CWO IV+ voor degene die instructeur I-4 willen worden, zie hoofdstuk 2.

*Indien er een zee/combimarifoon aan boord is dient een schipper/jachtschipper over het certificaat Marcom B te beschikken.

^Houders van het TKN-certificaat krijgen vrijstelling voor het examen Klein Vaarbewijs 2 en behoeven slechts een beperkt examen van het Klein Vaarbewijs 1 (vaarreglement - VBB examen) af te leggen om het Klein Vaarbewijs I en II in bezit te krijgen.

4.6 Overzicht diploma's instructeurs Jachtvaren

In het hieronder opgenomen overzicht zijn de nieuwe instructeursdiploma's opgenomen met de daarbij behorende vereisten.

Zeilinstructeur Jachtvaren	Diploma eigenvaardigheid		PvB's**	Vaargebied	De theoriecertificaten zijn opgenomen in het JaV diploma maar worden hier voor de duidelijkheid apart vermeld.	
	Non tidal	Tidal			Non tidal	Tidal
I-2 JaV Motor non-tidal	JaV Motor NT-IV Specials, blz. 18 en 19		PvB 2	A en/of B	KVB II Marifonie Basis****	
I-2 JaV Motor tidal		JaV IV Motor T-IV Specials, blz. 18 en 19	PVB 2	C		KVB II Marifonie Basis****
I-2 JaV Zeil non-tidal	JaV Zeil NT-IV		PVB 2	A en/of B	KVB II Marcom B	
I-2 JaV Zeil tidal		JaV IV Zeil T-IV, beperkt	PVB 2	C en/of kust		TKN/KVBII Marcom B First Aid en OPST
I-3 JaV Motor non-tidal	JaV IV Motor NT-IV		PVB 3	B	KVB II Marcom B	
I-3 JaV Motor tidal		JaV IV Motor T-IV	PVB 3	C		TKN/KVBII Marcom B First Aid
I-3 JaV Zeil non-tidal	JaV IV Zeil NT-IV		PVB 3	B	KVB II Marcom B	
I-3 JaV Zeil tidal beperkt *** I-3 JaV Zeil tidal		JaV IV Zeil T-IV	PVB 3	C en kust C en D		TKN/KVBII Marcom B First Aid en OPST RRenP***

I-4* JaV Motor non-tidal	JaV Motor NT- IV+		PVB 4	B	KVB II Marcom B First Aid	
I-4* JaV Motor tidal		JaV Motor T- IV+	PVB 4	C		TKN/KVBII Marcom B First Aid
I-4* JaV Zeil non-tidal	JaV Zeil NT- IV+		PVB 4	B	KVB II Marcom B First Aid	
I-4* JaV Zeil tidal		JaV Zeil T IV+ -	PVB 4	C en D		TKN/KVBII Marcom B First Aid en OPST RRenP

* Het STER-systeem en het 4+ systeem blijven bestaan.

** PvB's zijn op hetzelfde numerieke niveau uitwisselbaar.

*** De instructeur die aan de eisen van I-3 JaV Zeil tidal voldoet behalve aan de eis RR&P, wordt I-3 JaV Zeil tidal beperkt, met het vaargebied van de I-2 JaV Zeil tidal. Deze instructeur mag CWO I en II certificaten uitreiken.

**** Indien er een zee marifoon aan boord is dient een schipper/jachtschipper over het certificaat Marcom B te beschikken. Een combimarifoon valt hier ook onder.

4.7 Studieboeken en adressen voor het doen van examens voor het halen van certificaten

Leidraad voor Sloep- en Motorjachtvaarders	
Leidraad voor Kajuitjachtzeilers	
Klein Vaarbewijs I	Verschillende uitgevers
Klein Vaarbewijs II	Verschillende uitgevers
Examen Klein Vaarbewijs	Zie ook de website van het CBR
Leidraad Marifonie	Verschillende uitgevers
Examen Basiscertificaat Marifonie	Zie ook website van het CBR
Kustnavigatie	
Examen TKN	Zie website Watersportverbond https://zeilen.watersporters.nl/leren-zeilen/kustnavigatie/
Examen Reisvoorbereiding Routing en Planning, RRenP	Zie website CWO https://www.cwo.nl/

5 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren (gedetailleerd)

In hoofdstuk 4 zijn de vaardigheden in hoofdlijnen vastgelegd. In dit hoofdstuk worden ze gedetailleerd beschreven.

De tekst die bij de verschillende niveaus per vaardigheidseis wordt gepresenteerd, bevat de aanvulling ten opzicht van het vorige niveau is. (Voorbeeld: Voor niveau II moet dus beheerst worden wat bij niveau I en II staat.)

5.1 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Motor Non-Tidal

Module M	
Praktijk eisen	
Het schip en basale zaken	
Vaarklaar maken en controleren van het schip	
I Bemanning	Onder leiding van de schipper het schip klaar maken om uit te varen. Controle op de aanwezigheid van de hierna genoemde middelen. EHBO-koffer, reddingsvesten, veiligheidslijnen en –gordels, werplijnen, reddingsboeien, MOB licht en reddingsvlot (indien aanwezig), brandblusapparaten, lenspomp, gasafsluiter, gasdetectors, hoofdschakelaar boordnet. Het zorg dragen voor het sluiten van vluchtluiken en het vastzetten van zaken zowel boven- als benedendeks.
II Dagschipper	Het uitvoeren/laten uitvoeren van de voor het schip relevante motorcontroles, tenminste het oliepeil, koelwater en de V-snaar. Controle op: <ul style="list-style-type: none"> • De verstaging en borgpennen, het lopend want. • De goede werking van de veiligheids- en reddingsmiddelen, tevens check op het aantal en de geldigheidsdatum.
III Schipper	Het uitvoeren of laten uitvoeren van een controle op: <ul style="list-style-type: none"> • De stuurinrichting van het schip. • De aanwezigheid en goede staat van de vereiste uitrusting. • Schroefasdoorvoer, indien aanwezig
IV Jachtschipper	Leidinggeven aan het vaarklaar maken en controleren van het schip
Verzorgen van de waterdichtheid van het schip	
I Bemanning	Aan kunnen geven op welke punten water het schip kan binnendringen (luiken, afsluiters, e.d.) Weten en aan kunnen geven hoe afsluiters bij toilet, gootsteen, wastafel e.d. bediend moeten worden.
II Dagschipper	Aan kunnen geven hoe de waterafdichting van de schroefas geregeld is. Controle op aanwezigheid en kennis van het gebruik van afdichtingspluggen.
III Schipper	Check op de waterdichtheid organiseren.
IV Jachtschipper	Leidinggeven aan de verzorging van de waterdichtheid van het schip.

Aan dek werken	
I Bemanning	In staat zijn om: <ul style="list-style-type: none"> • Op een veilige manier aan dek te werken. • Gangboorden vrij te houden van obstakels. • Stootwillen op juiste plek en hoogte weten te hangen
II Dagschipper	In staat zijn om anderen aan te sturen in het aan dek werken, rekening houdend met de veiligheid van de bemanning. In staat zijn aan dek te werken met gebruik van een veiligheidslijn en looplijn.
III Schipper	In staat zijn om bemanning aan te sturen aan dek onder zwaardere omstandigheden.
IV Jachtschipper	-
Behandeling lijnen en schiemanen	
I Bemanning	Een lijn kunnen opschieten en opbergen. Een lijn kunnen beleggen op een kikker en een bolder. Het kunnen maken van een mastworp, mastworp met slipsteek, paalsteek, platte knoop, achtknoop.
II Dagschipper	Het kunnen leggen van verschillende knopen en steken en de functie daarvan kennen en kunnen uitleggen.
III Schipper	Zorg voor ordelijke lijnbehandeling.
IV Jachtschipper	Het hebben van kennis van het materiaal waar lijnen van zijn gemaakt en het verzorgen hiervan. Is in staat een eind- en oogsplits te maken.
Bedienen van en zorg voor de motor	
I Bemanning	Uit kunnen leggen welke functies op instrumentenpaneel aanwezig zijn en de informatiewaarde hiervan kunnen benoemen. De motor kunnen starten/stoppen. Het gashandel kunnen bedienen, kunnen schakelen van voor- naar achteruit en omgekeerd.
II Dagschipper	Tijdens het varen alert blijven op koelwater, oliedruk, laadstroom. Na gebruik van de motor deze nog even laten doorlopen met gashandel in neutrale stand. Inspectie van de motorkamer.
III Schipper	Het brandstofsysteem kunnen ontlichten. Inspecteren en schoon maken het wierfilter. De impeller kunnen vervangen.
IV Jachtschipper	
Communiceren	
I Bemanning	Weten hoe de communicatie aan boord verloopt.
II Dagschipper	Het hanteren van de procedure: Plannen, taakverdeling, voorbereiden, uitvoeren.
III Schipper	Helder uiteenzetten van plannen van aanpak dek briefing, sloepenrol, wachtschema's en navigatie.
IV Jachtschipper	Het kunnen evalueren van de communicatie uitvoering.

Sturen	
I Bemanning	In staat zijn, met correcties, het schip te sturen: <ul style="list-style-type: none"> • Naar een vast punt, vooruit en achteruit • Op een aangegeven kompaskoers • In bochten • In een vaargeul • Op een opgegeven kompaskoers
II Dagschipper	In staat zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Te sturen met weinig correcties • Adequate stuuraanwijzingen te geven aan de roerganger.
III Schipper	Op geleide lijnen en lichten kunnen sturen. In staat zijn een kompaskoers te sturen rekening houdend met een vaste grondkoers.
IV Jachtschipper	-
Manoeuvreren	
I Bemanning	Het varen op de motor op open water, voor- en achteruit, draaien. Het varen in smal vaarwater (3 keer bootlengte), voor- en achteruit, draaien. Het uitvoeren van een noodstop.
II Dagschipper	Het varen in een haven, breedte vaarwater 2 keer bootlengte, draaien en keren waarbij gebruik gemaakt wordt van het schroefeffect dan wel weten dit te compenseren. In staat zijn een boot op de plaats gaande te houden. Inzicht hebben in het gebruik van koppels en deze in de praktijk gebruiken bij het aankomen en afvaren bij boxen en steigers. Manoeuvreren bij bruggen, sluizen en havens, daarbij rekening houdend met overige scheepvaart.
III Schipper	Manoeuvreren op de motor in alle omstandigheden en in lastige situaties alternatieven kunnen aangeven en uitvoeren. Draaien op vaarwater met een breedte van 1 bootlengte plus 1 meter. Ook met harde wind en 's nachts in onbekende havens het schip te allen tijde volledig onder controle hebben.
IV Jachtschipper	-
Havenmanoeuvres	
Afvaren hogerwal, langswal	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering (inclusief sturen en gashandeling, sturen is bemanningstaak). Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier waarop afgevaren wordt en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.

III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van steigers.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van steigers.
Aankomen hogerwal en langswal	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering (inclusief sturen en gashandling, sturen is bemanningstaak). Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen aankomen en inzicht hebben in de manier waarop aangekomen wordt op een aangegeven (ruime) plek en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen op steigers op een aangegeven plek die maximaal 2 scheepslengtes lang is.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen op steigers op een aangegeven plek die maximaal 1.5 scheepslengte lang is.
Afvaren hogerwal, lagerwal box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering (inclusief sturen en bedienen gashandel, sturen is bemanningstaak). Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier waarop afgevaren wordt en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren.
Aankomen hogerwal, lagerwal box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen aankomen in een box en inzicht hebben in de manier waarop aangekomen wordt en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aankomen.

Afvaren lagerwal	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier waarop af gevaren wordt onder eenvoudige omstandigheden en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
Aankomen lagerwal	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen aanleggen en inzicht hebben in de manier waarop aangelegd wordt op een lagerwalsteiger met veel ruimte op een aangegeven plek door gebruik te maken van de wind en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen op een lagerwalsteiger die maximaal 1.5 scheepslengte lang is.
Afvaren uit een dwarswind box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaren wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en besturen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen afvaren en inzicht hebben in de manier van afvaren onder eenvoudige omstandigheden en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.

IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afvaren van deze plek door middel van het gebruik van stootwillen, springen en de motor.
Aankomen in een dwarswind box	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering met uitzondering van sturen en bedienen gashandel. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
II Dagschipper	Kunnen aankomen en inzicht hebben in de manier van aankomen in een dwarswind box onder eenvoudige omstandigheden en daarbij de juiste keuzes maken en bijbehorende handelingen kunnen opdragen aan de bemanning. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van wind, trossen, springen en stootwillen.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen in een dwarswind box.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen aanleggen in een dwarswind box.
Afmeren	
I Bemanning	Inzicht hebben in het vastleggen van een jacht, langs een ander schip, aan de wal of in een box. Op aangeven van de schipper op een veilige manier een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering.
II Dagschipper	Het kunnen afmeren van een jacht, langs een ander schip, aan de wal of in een box.
III Schipper	Onder moeilijkere omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afmeren van een jacht, langs een ander schip, aan de wal of in een box, Het schip dusdanig onbeheerd achter kunnen laten dat het bij veranderende weersomstandigheden ten allen tijde veilig ligt.
IV Jachtschipper	Onder zware omstandigheden, zowel voor wat betreft wind als beschikbare ruimte kunnen afmeren van een jacht, langs een ander schip, aan de wal of in een box. Het schip dusdanig onbeheerd achter kunnen laten dat het bij zwaar weer omstandigheden ten allen tijde veilig ligt.
Navigatie (non tidal)	
Gebruik van kaart en almanak	
I Bemanning	De betekenis van kaart en almanak kunnen omschrijven.
II Dagschipper	Het lezen van een kaart met de daarop gebruikte tekens. Op de kaart met een passer afstanden kunnen opmeten. Een gps-positie in de kaart kunnen zetten. Positie kunnen bepalen d.m.v. een kruispeiling. Met een koersplotter een koers in de kaart kunnen zetten.

	In een almanak gevraagde gegevens kunnen opzoeken.
III Schipper	In de kaart het verschil tussen ware koers, kompaskoers, koers door het water en koers over de grond weten te duiden.
IV Jachtschipper	-
Gebruik navigatie instrumenten	
I Bemanning	Aflezen van de aan boord aanwezige navigatie-instrumenten: kompas, diepte, log, snelheid, windrichting en -kracht, gps-positie en deze informatie kunnen duiden.
II Dagschipper	Aflezen en gebruiken van de plotter bij positiebepaling en te varen koers.
III Schipper	<p>Navigeren met gebruikmaking van alle aanwezige navigatie instrumenten. De mogelijkheden en beperkingen kennen van de aanwezige navigatieapparatuur.</p> <p>Aflezen van AIS-gegevens (indien aanwezig) bij verkeerssituaties.</p> <p>Een cross check op de positiebepaling kunnen uitvoeren.</p>
IV Jachtschipper	In staat zijn om de aanwezige navigatieapparatuur te controleren op fouten.
Navigeren aan boord	
I Bemanning	<p>Het vaststellen van de positie in betond of bebakend vaarwater.</p> <p>Marifoon en weerberichten kunnen uitluisteren</p> <p>Zie ook de vaardigheid 'Gebruik van kaart en almanak.'</p>
II Dagschipper	<p>Altijd de positie kennen en kunnen aanwijzen op de kaart.</p> <p>Het uitzetten van koersen en afstanden in de kaart en het bepalen van de te sturen koers.</p> <p>Daarbij moet gewerkt kunnen worden met de kaarten van het desbetreffende vaarwater en de almanakken.</p> <p>Bij het werken met een kaartplotter te allen tijde de voortgang van de positie met andere hulpmiddelen controleren.</p> <p>Het maken van een achtergrond peiling/ dan wel aanvaringspeiling met het (peil)kompas t.b.v. bepalen of er sprake is van een aanvaringskoers.</p> <p>Weerberichten uitluisteren, vastleggen en interpreteren op basis van basale kennis van meteorologie op het niveau van Klein Vaarbewijs I.</p>
III Schipper	<p>Het gebruiken van het kompas, dieptemeter en log als hulpmiddelen bij de navigatie.</p> <p>De lopende navigatie bijhouden in het logboek en het logboek gebruiken als nautisch instrument.</p> <p>Het kunnen bijhouden van het gegist bestek.</p> <p>Kennis hebben van de nauwkeurigheid van de verschillende navigatie hulpmiddelen en mogelijke fouten..</p>
IV Jachtschipper	<p>Het bepalen van de positie aan de hand van zichtpeilingen en diepteprofiel van de bodem.</p> <p>Het bewaken van de veilige navigatie met behulp van onder andere veilige sectoren, transitopeilingen, het handpeilkompas en diepte contouren.</p> <p>Vooruitkijken gedurende de wacht en gedurende het verloop van de reis naar mogelijke gevaren.</p>
Gebruik marifoon	
I Bemanning	<p>De marifoon kunnen aan en uitzetten.</p> <p>Een kanaal kunnen kiezen. Kunnen werken met de 'squelch' knop en volume regelaar.</p>

	De zendknop kunnen bedienen.
II Dagschipper	Weten dat de marifoon uitgeluisterd moet worden en op welk kanaal. Kennis van gespreksdiscipline, blokgebieden en noodoproepen op kanaal 16.
III Schipper	In het bezit zijn van het basiscertificaat Marifonie.
IV Jachtschipper	In staat zijn Radio Medisch Advies in te winnen.
Tochtvaren	
	Tochtvoorbereiding en het aanlopen van havens
I Bemanning	-
II Dagschipper	<p>Op de kaart de uitgezette tocht tekenen. Gegevens opzoeken in de almanak met betrekking tot de te varen tocht Weerberichten uitluisteren ten behoeve van de tocht.</p> <p>Een tochtplanning maken voor een korte tocht bij daglicht. Bij het maken van deze planning onder meer rekening houdend met: bruggen sluisen, ondiepten en drukke scheepvaartroutes, samenstelling en ervaring van de bemanning en weersverwachting. Presentatie van het plan voor aanvang van de reis.</p> <p>Uit de almanak de informatie halen over onbekende havens en die in de praktijk kunnen gebruiken. Het herkennen van relevante punten die bij de aanloop van een vreemde haven nodig zijn.</p>
III Schipper	<p>Een tochtplanning maken voor een langere tocht, deels bij daglicht, deels bij duisternis.</p> <p>Vooruitkijken en inzicht hebben in de te varen tocht, het kunnen overzien van consequenties van de keuzes.</p> <p>Duidelijke presentatie van het plan voor aanvang van de reis, inclusief uitleg van mogelijke scenario's, zodat iedereen op de hoogte is, met extra aandacht voor de te nemen voorzorgsmaatregelen bij nachttochten of veranderingen in het weerbeeld op het gebied van de veiligheid. Het definitieve plan bepalen op grond van het weer en bemanning, met kennis van het vaargedrag van het schip onder diverse omstandigheden</p> <p>Draagt zorg voor het wachtschema waarin rekening wordt gehouden met de samenstelling en ervaring van de bemanning. Er worden zo veel mogelijk weerberichten opgenomen en waar nodig wordt de route bijgesteld op grond van het weer of anderszins, dit met het doel een veilige overtocht te hebben.</p>

IV Jachtschipper	Een tochtplanning maken, rekening houdende met mogelijke beslistmomenten en obstakels, zoals: ondiepten, drukke scheepvaartroutes en aanlopen van havens. Weten waar de knelpunten in de tocht zitten.
Passeren van sluizen en passeren van bruggen	
I Bemanning	
II Dagschipper	Toepassen van de kennis van de lichttekens bij sluizen en bruggen. Het omgaan met de andere scheepvaart. Communicatie met het personeel van de sluis/brug. Adequaat werken met de lijnen bij sluizen en wachtstijgers.
III Schipper	In kunnen schatten welke stromingen er in een sluis actief kunnen zijn.
IV Jachtschipper	
Toepassen van de reglementen	
I Bemanning	Uitkijk houden over 360 graden, waarnemingen delen. Weten welke schepen er in de buurt zijn. Bij twijfel vragen stellen.
II Dagschipper	Potentiele aanvaring kunnen herkennen met gebruik maken van achtergrond peilingen, kompaspeilingen, verrekijker etc. Het in praktijk kunnen uitvoeren van de uitwijkbepalingen van de voor het vaarwater geldende reglement. Bij uitwijken weten welke gevolgen er ontstaan door het uitwijken, voor andere scheepvaart en welke gevolgen voor de navigatie/ uitgangspositie ten aanzien van route en wind.
III Schipper	Op gezette tijden juiste focus en scherpte kunnen creëren bij opvarenden. (o.a. bij oversteek vaarroute) Kunnen inschatten welke schepen op termijn (te) dicht bij kunnen komen. CPA en TCPA uit de AIS kunnen halen (indien aanwezig). Bij onduidelijkheden contact onderhouden met schepen via de marifoon.
IV Jachtschipper	
Nachtvaren	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Onder gunstige omstandigheden 's nachts kunnen varen, navigeren en manoeuvreren. Navigatieverlichting van eigen en andere schepen kennen en kunnen herkennen. Het lezen van de boeien met lichtkarakters. Het aanlopen van een haven bij nacht.
IV Jachtschipper	Onder zwaardere omstandigheden 's nachts kunnen varen, navigeren en manoeuvreren.
Noodsituaties	
Gebruik van de aan boord aanwezige veiligheidsuitrusting en reddingsmiddelen	

I Bemanning	Reddingsvesten, veiligheidslijnen en looplijnen kunnen gebruiken. Op de hoogte zijn van aanwezigheid en werking van brandblusapparaten, lenspomp, gasafsluiter, gasdetectors, diverse afsluiters, hoofdschakelaar boordnet en deze kunnen bedienen.
II Dagschipper	Het uitvoeren van een controle op de veiligheidsuitrusting en veiligheidsmiddelen en eventueel de daarbij behorende houdbaarheidsdatum.
III Schipper	Weten hoe gebruik gemaakt kan worden van een reddingsvlot. Het kunnen uitvoeren van de noodprocedure (schip verlaten).
IV Jachtschipper	-
Man overboord	
I Bemanning	De schipper assisteren bij de uitvoering van de manoeuvre.
II Dagschipper	Het geven van leiding aan de bemanning. Het schip voorbereiden op het oppikken van de drenkeling. Het parcours varen om de drenkeling op de te halen. Het aan boord halen van de drenkeling. De zorg voor de drenkeling als hij/zij aan boord is gehaald.
III Schipper	Weten hoe te handelen bij het aan boord brengen van een drenkeling die lang in het water heeft gelegen en de mogelijkheden die hiertoe aanwezig zijn te benutten alsmede de nabehandeling van de drenkeling. De (nood)procedure voor het geval de drenkeling niet terug te vinden is dan wel niet aan boord te krijgen is.
IV Jachtschipper	-
Slepen en gesleept worden, inclusief lange sleep	
I Bemanning	-
II Dagschipper	-
III Schipper	Een schip als sleep kunnen oppikken, zowel achter elkaar als langs zij. Een tros uit kunnen geven om zelf gesleept te worden.
IV Jachtschipper	-
Loskomen van de grond	
I Bemanning	-
II Dagschipper	-
III Schipper	Door middel van manoeuvreren op de motor, eventueel met behulp van trossen en/of ankers en andere hulpmiddelen op een veilige manier voor schip en bemanning loskomen. Beslissing kunnen nemen ten aanzien van de gevolgen door grondberoering, wel of niet door varen?
IV Jachtschipper	-
Sloepenrol	
I Bemanning	-
II Dagschipper	-

III Schipper	Een veiligheidsinstructie aan de bemanning kunnen geven aan het begin van de reis i.v.m. een eventueel schip verlaten. Het zorg dragen voor het aan boord hebben van adequate reddingsmiddelen en weten hoe die te gebruiken.
IV Jachtschipper	Een sloepenrol rustig en efficiënt kunnen uitvoeren.
Verhelpen van storingen	
I Bemanning	-
II Dagschipper	Weten wat te doen in het geval van de hierna genoemde storingen: <ul style="list-style-type: none"> • Wegvallen of verminderde koeling • Stoppen van de motor • Uitvallen van de navigatieapparatuur.
III Schipper	Weten wat te doen in het geval van de hierna genoemde storingen: <ul style="list-style-type: none"> • Lekkage in de romp • Uitvallen van de besturing.
IV Jachtschipper	-
EHBO	
I Bemanning	-
II Dagschipper	Het begin van zeeziekte onderkennen en weten hoe hierop te reageren. Onderkoeling kunnen herkennen en een eerste behandeling kunnen toepassen.
III Schipper	Het kunnen aanleggen van een nood- en drukverband.
IV Jachtschipper	Het kunnen reanimeren en Radio Medisch Advies in kunnen winnen.
Overig	
Ankeren	
I Bemanning	De schipper assisteren bij het ankeren. In staat zijn het ankergerie te bedienen.
II Dagschipper	Het uitvoeren van de ankermanoeuvre en aansturen van de bemanning.
III Schipper	Het uitvoeren van de ankermanoeuvre bij duisternis.
IV Jachtschipper	Aanleggen op steigers of kademuren met behulp van een hekanker of een tweede anker.
Vaar/Jachtetiquette en zorg voor het schip	
I Bemanning	Het in praktijk brengen van respect voor medewatersporters, hun eigendommen en het milieu. Het op orde houden van het schip en nacht klaar maken. Het toepassen van een juiste vlagvoering.
II Dagschipper	Weten hoe te handelen bij afmeren langs zij (overpad naar de wal, eigen lijnen, etc). Snelheid afstemmen op de omstandigheden.

III Schipper	-
IV Jachtschipper	-
Theorie eisen	
Scheeps- en motortermen	
I Bemanning	Enige kennis van de basis scheeps- en motortermen.
II Dagschipper	Uitgebreide kennis van scheeps- en motortermen.
III Schipper	Verregaande kennis van scheeps- en motortermen.
IV Jachtschipper	Volledige kennis van scheeps- en motortermen.
Werking van de motor	
I Bemanning	
II Dagschipper	De hiernavolgende systeemonderdelen met hun functie globaal kunnen beschrijven: <ul style="list-style-type: none"> • Koelsysteem • Smeerolie systeem • Brandstofsysteem • Aandrijfsysteem • Elektrische systeem.
III Schipper	Een gedetailleerde omschrijving kunnen geven van de functie van de systeemonderdelen; <ul style="list-style-type: none"> • Koelsysteem, • Smeerolie systeem, • Brandstofsysteem • Aandrijfsysteem, • Elektrische systeem.
IV Jachtschipper	
Theorie met betrekking tot alle hierboven genoemde praktijkmanoeuvres	
Voor alle niveaus	De praktischeisen vanuit de theorie kunnen benaderen, zowel in een gesprek als op papier. Aan de hand van eenvoudige schetsen kunnen uitleggen hoe een praktijkmanoeuvre gevaren wordt en waarom.
Theoretische beginselen van het manoeuvreren op de motor	
I Bemanning	Kennis hebben van minimale manoeuvreersnelheid en inzicht in de invloed van de wind op het schip.
II Dagschipper	Inzicht hebben in de krachten die op het schip werken. Aan kunnen geven en uitleggen hoe gebruik gemaakt kan worden van de juiste trossen en springen bij het aanleggen en afvaren. Het wieleffect kunnen verklaren en kunnen uitleggen hoe het te gebruiken dan wel te compenseren.

III Schipper	Voor- en nadelen van de krachten die op het schip werken kennen en weten te benutten dan wel te compenseren. Inzicht hebben in de koppels, hefbomen en krachten die gebruikt kunnen worden bij het manoeuvreren.
IV Jachtschipper	Een overzicht kunnen opstellen van de verschillende technieken die te gebruiken zijn bij havenmanoeuvres.
	Reglementen
I Bemanning	-
II Dagschipper	Weten welk reglement geldt op het gebruikte vaarwater en een aantal eenvoudige uitwijkbepalingen kennen.
III Schipper	Kennis van de reglementen zoals dat behandeld wordt bij Klein Vaarbewijs II.
IV Jachtschipper	-
	Marifonie
I Bemanning	-
II Dagschipper	-
III Schipper	In bezit van het basiscertificaat*
IV Jachtschipper	-
	Klein Vaarbewijs
I Bemanning	-
II Dagschipper	De kennis van Klein Vaarbewijs I
III Schipper	De kennis van Klein Vaarbewijs II
IV Jachtschipper	In bezit van het certificaat Klein Vaarbewijs II
	First Aid
I Bemanning	-
II Dagschipper	-
III Schipper	-
IV Jachtschipper	Kennis van de EHBO op het niveau van First Aid (RYA)

* Indien aan boord van een schip een marifoon aanwezig is die geschikt is voor de zeevaart dan zal er aan boord een persoon moeten zijn die de gebruikerslicentie Marcom B heeft. De zogenaamde combimarifoon is geschikt voor de zeevaart.

5.2 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Zeil Non-Tidal

Module Z	
Praktijk eisen	
Het schip en basale zaken	
	Zeilklaar maken
I Bemanning	<p>Zeilhuik opvouwen.</p> <p>Zeilen klaar maken om na uitvaren de zeilen te kunnen hijsen.</p> <p>Vallen aanslaan, lieren, lierhandels, schoten en leiogen gebruiksklaar, op de juiste plaats.</p>
II Dagschipper	<p>Zorg dragen voor een goed en veilig geklede bemanning.</p> <p>Verzorgen/laten verzorgen waterdichtheid van het schip.</p> <p>Controle op het goed en veilig functioneren van staand en lopend want.</p> <p>Keuze wel of niet reven.</p>
III Schipper	<p>Keuze van de zeilvoering die past bij de heersende weer- en windomstandigheden en de voorbereiding daarop.</p> <p>Controle van de apparatuur.</p>
IV Jachtschipper	<p>Toezicht op het zeilklaar maken houden.</p>
	Aan dek werken
I Bemanning	<p>In staat zijn onder begeleiding aan dek te werken met gebruik van een reddingsvest, veiligheids- en looplijn Het gaat om reven, zeilen wisselen, hulpverleners bij voorzeilen uitbomen.</p>
II Dagschipper	<p>In staat zijn om zelfstandig aan dek te werken met gebruik van een reddingsvest, veiligheids- en looplijn.</p>
III Schipper	<p>Het organiseren van het dekwerk met aandacht voor de veiligheid van bemanningsleden.</p>
IV Jachtschipper	<p>Toezicht houden op het aan dek werken van bemanningsleden.</p>
	Behandeling lijnen en schiemanen
I Bemanning	<p>Het maken van de juiste knopen voor stootwillen en landvasten.</p> <p>Het omgaan met de grootschoottalie.</p> <p>Het omgaan met lijnen die op lieren worden belegd.</p>
II Dagschipper	<p>Het aanbrengen van een bulletalie en het zetten van de spinnakerboom.</p>
III Schipper	<p>Controle kunnen uitvoeren op de staat van de lijnen.</p>
IV Jachtschipper	-

Basis zeilen	
	Hijzen en strijken van de zeilen, zeil wisselen, reven
I Bemanning	Kunnen hijzen en strijken van de zeilen: stilliggend en geen winddruk in het zeil. Functie en bediening kennen van de vallen, kraanlijn, giekneerhouder, onderlijkstrekker en reguleerlijntjes. Inzicht hebben in de manier waarop zeil gewisseld c.q. gereefd wordt en de daarbij opgedragen handelingen veilig kunnen verrichten.
II Dagschipper	Varende kunnen hijzen en strijken, reven en of zeil wisselen.
III Schipper	Het kunnen uitbomen van een genua met behulp van de spi-boom, inclusief uitwijken met staande spi-boom.
IV Jachtschipper	Het kunnen hanteren van bijzondere voorzeilen zoals spinnaker, halfwinder, etc. Weten hoe de schoten hiervan moeten worden aangeslagen. Deze zeilen kunnen hijzen en strijken. Weten op welke koersen de desbetreffende zeilen kunnen worden gevoerd.
	Sturen
I Bemanning	Het schip, onder zeil, met behulp van de zeilen en het roer kunnen sturen, van voor de wind tot hoog aan de wind. Op geleide lijnen en -lichten onder zeil kunnen sturen.
II Dagschipper	De sturende werking van de zeilen kennen en deze kunnen toepassen.
III Schipper	De sturende werking van de zeilen kunnen uitleggen.
IV Jachtschipper	-
	Stand en bediening van de zeilen
I Bemanning	Wind oriëntatie: Het kennen en kunnen herkennen van de verschillende windrichtingen ten opzichte van het schip. Het in de windse gebied kunnen herkennen. In relatie hiermee het zodanig instellen van de stand van de zeilen dat deze optimaal staan voor de invalshoek van de wind. Hierbij hoort tevens het aanpassen van de stand van de zeilen bij koersveranderingen. Kunnen oploeven en afvallen met bediening van de zeilen.
II Dagschipper	Trimmen van zeilen, staand- en lopend want. Zorg dragen voor een correcte vorm van de zeilen met behulp van voor-, onder- en achterlijk en hekstag. Functie van de leiogen, traveller kennen en toepassen. Het voorzien van zeilmanoeuvres bij het veranderen van koers.
III Schipper	Net als de bij de dagschipper maar dan met een hogere kwaliteit van uitvoering. Manoeuvres met betrekking tot de wind plannen. Zeilstanden mogen de manoeuvres niet tegenwerken. Sturen met de zeilen.
IV Jachtschipper	Manoeuvres aanpassen aan de omstandigheden van windsterkte, -richting en -schifting. Klapgijp voorzien.

Overstag gaan	
	Omschrijving: Het met de boeg door de wind brengen van het schip van aan de wind over de ene boeg naar aan de wind over de andere boeg, waarbij ieder lid van de bemanning weet welke handeling van hem of haar wordt verwacht, zodat dit op een veilige en verantwoorde manier gebeurt met de daarbij behorende commando's.
I Bemanning	Kan de overstag conform de voorgeschreven procedure uitvoeren: klaar maken om te wenden, ree, eventueel fok bak en over, fok aan. Kan van aan de wind naar aan de wind overstag gaan. Enigszins zoeken en corrigeren toegestaan. Enig roergebruik toegestaan.
II Dagschipper	Kan vloeiend overstag met gebruik van de zeilen van hoog aan de wind naar hoog aan de wind. Streeft ernaar om snelheid in de boot te brengen/houden.
III Schipper	Kan overstag gaan van scherp hoog aan de wind naar hoog aan de wind. Gebruikt de zeilen om snelheid in de boot te houden/brengen. Weet de boot zonder verlijeren op gang te brengen/houden na de overstag.
IV Jachtschipper	Kan vaart houden in de overstag en direct vaart te vergroten na de overstag door de aan de windse koers aan te passen aan de oplopende snelheid van de boot. Gebruikt de zeilen om snelheid in de boot te houden/brengen op een optimale wijze.
Opkruisen in nauw vaarwater	
	Omschrijving: Het opkruisen in vaarwater met een bepaalde breedte, afhankelijk van de bootslengte (zie hieronder), waarbij gebruik wordt gemaakt van de tactiek van de korte en lange slag, waarbij op de korte slag snelheid wordt gemaakt en op de lange slag hoogte wordt gewonnen, dusdanig dat te allen tijde een overstag mogelijk is.
I Bemanning	Onder begeleiding een deeltaak kunnen uitvoeren.
II Dagschipper	Het vaarwater heeft een breedte van ca. zesmaal de bootslengte. Gebruik kunnen maken van de tactiek van de korte en lange slag, waarbij op de korte slag snelheid wordt gemaakt en op de lange slag hoogte wordt gewonnen, dusdanig dat te allen tijde een overstag mogelijk is. Kunnen oploeven in de vlaag. De overstagmanoeuvres volgens de hiervoor genoemde eisen uit te kunnen voeren. <i>Licht verlijeren bij het verhogen van de snelheid na de overstag is toegestaan.</i>
III Schipper	Het vaarwater heeft een breedte van ca. viermaal de bootslengte. Goed gebruik kunnen maken van de tactiek van de korte en lange slag, waarbij op de korte slag snelheid wordt gemaakt en op de lange slag hoogte wordt gewonnen, dusdanig dat te allen tijde een overstag mogelijk is. Kan de boot zonder te verlijeren en met maximaal gebruik van de snelheid hoog aan de wind te houden.

IV Jachtschipper	
	Gijpen (ook met de bulletalie)
	Omschrijving Het schip zeilend met de achterstevan door de wind brengen van een ruime windse koers over de ene boeg naar een ruime windse koers over de andere boeg, waarbij ieder lid van de bemanning weet welke handeling van hem of haar wordt verwacht, zodat dit op een veilige en verantwoorde manier gebeurt met de daarbij behorende commando's.
I Bemanning	Vlak water Kan onder aansturing een gijp uitvoeren: ruime koers, grootschoot inlopen, na de gijp van het zeil grootschoot vieren, ruime koers. <i>Waarbij het acceptabel is dat op lichte wijze van de rechte lijn wordt afgeweken.</i> Golvend water Een gijp van ruime wind naar ruime wind, waarbij de grootschoot tijdens de gijp is ingekort en in de klem zit.
II Dagschipper	Kan zelfstandig een gijp uitvoeren en ziet een gijp op een traject aankomen, waarschuwt de bemanning. Vlak water Beheerst op vlotte wijze een 'rechte' gijp, waarbij de boot ook echt op een rechte koers gehouden wordt. Ook in een draai kunnen gijpen. Golvend water Een gijp van ruime wind naar ruime wind waarbij bij het binnen halen van de grootschoot het schip niet oploeft.
III Schipper	Weten hoe de gijp te vermijden met een stormrondje en kan dit uitvoeren.
IV Jachtschipper	Kan omgaan met het risico/vermijden van een klap gijp.
Havenmanoeuvres	
	Afvaren van een hogerwal, langswal op zeil
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop afgevaren wordt en de daarbij opgedragen handelingen veilig kunnen verrichten.
II Dagschipper	In staat zijn om tot en met 4 Bft met een schip onder zeil veilig af te varen van een langswal of hogerwal; daarbij rekening houdend met beschikbare ruimte en ander verkeer. Vol vallen over een van tevoren vastgestelde boeg. Grootste hoek kunnen bepalen, kop in de wind, deinzen indien nodig, voorzeil bedienen. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van trossen, springen, hulplijnen en stootwillen.
III Schipper	In staat zijn om tot en met 6 Bft met een schip onder zeil veilig af te varen van een langswal of hoger wal; in alle gevallen rekening houdend met wind, ruimte, ander verkeer e.d. , ook vanuit een krappe situatie.

	Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van trossen, springen, hulplijnen en stootwillen. Kunnen anticiperen op mogelijke problemen.
IV Jachtschipper	In staat zijn om onder alle omstandigheden met een schip onder zeil veilig af te varen van een langswal of hoger wal; in alle gevallen rekening houdend met wind, ruimte, ander verkeer e.d. Hierbij op een juiste wijze gebruik maken van trossen, springen, hulplijnen en stootwillen. Kunnen anticiperen op mogelijke problemen.
Aankomen aan een hogewal, langswal op zeil	
I Bemanning	Bekend zijn met de manier waarop aangekomen wordt en de daarbij opgedragen handelingen veilig kunnen verrichten.
II Dagschipper	In staat zijn om de aan de windse lijn naar de hogewal te vinden. In staat zijn om op de aan de windse lijn snelheid te regelen. Aandacht voor de dwarspeiling, check op drukvrij kunnen maken van het grootzeil op de slipkoers, gebruik neerhouder op de slipkoers. De fok gebruiken om voor de wal wegdraaien. Aankomen hoeft niet. In staat zijn om de bemanning goed aan te sturen.
III Schipper	In staat zijn om tot en met 6 Bft onder zeil een schip veilig aan een hoger wal of langswal te brengen met behulp van alle technieken die men verantwoord acht. In staat zijn om aan te komen bij aangegeven punt met een speling van maximaal 5 m aan beide zijden.
IV Jachtschipper	In staat zijn om onder alle omstandigheden onder zeil een schip veilig aan een hoger wal of langswal te brengen met behulp van alle technieken die men verantwoord acht. In staat zijn om aan te komen bij aangegeven punt met een speling van maximaal 2,5 m aan beide zijden.
Aankomen aan lagerwal op zeil	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Kunnen aanleggen op een lagerwalsteiger met gestreken zeilen; vanuit een bovenwinds gelegen punt, voor top en takel naar de wal, in staat zijn om het schip af te stoppen op een achtertros.
IV Jachtschipper	Onder alle omstandigheden in staat zijn bij de lagerwal aan te komen.
Overig	
Bijgedraaid liggen (als wachtmanoeuvre, niet te verwarren met bijliggen als stormmanoeuvre)	
I Bemanning	
II Dagschipper	In staat zijn om op gecontroleerde wijze het schip aan zichzelf over te laten, door middel van fok bak, roer voor loevend schip met grootzeil.
III Schipper	
IV Jachtschipper	

Omgaan met zeer harde wind	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	
IV Jachtschipper	<p>In staat zijn te bepalen wat de juiste stormtactiek is in de gegeven situatie, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Steken op een stormtuig: een koers varen heel hoog aan de wind met weinig zeil. • Bijliggen: het gecontroleerd aan zichzelf overlaten van het schip door middel van fok bak en roer voor loevend schip zonder grootzeil. • Voor de zee weglopen op een voorzeil: de functie van een sleepzak of uitgestroomde trossen kennen en kunnen toepassen. • Kisten: alle zeilen weg, kajuit dicht, de zee zijn gang laten gaan. <p>Het effect van dwars inkomende golven kennen en daarop kunnen anticiperen.</p>
Loskomen van aan de grond	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	<p>In staat zijn om door middel van manoeuvreren op zeil en/of motor, eventueel met behulp van trossen en/of ankers en andere hulpmiddelen, op een veilige manier voor schip en bemanning, op verantwoorde manier los te komen. Beslissing kunnen nemen ten aanzien van de gevolgen door beroering, wel of niet door varen?</p>
IV Jachtschipper	
Ankeren	
I Bemanning	<p><i>Voor anker gaan.</i> De schipper assisteren bij het ankeren. Het anker klaar kunnen maken voor gebruik en het ankergerie kunnen bedienen.</p> <p><i>Anker op gaan</i> Bij anker op het ankergerie kunnen bedienen en het anker kunnen opbergen.</p>
II Dagschipper	<p><i>Voor anker gaan</i> Inzicht hebben in het uitvoeren van een ankermanoeuvre op stilstaand water, onder zeil. Op stilstaand water onder zeil het schip in de wind leggen, het moment van deinzen herkennen, anker laten vallen. Ankermanoeuvres aan lagerwal uit kunnen voeren op zeil en het schip eventueel kunnen keren.</p> <p><i>Anker op gaan</i></p>

	<p>Bij anker op gaan vaart kunnen maken op de ankerlijn, naar anker toesturen, eventueel motor gebruiken, anker aan loef binnenhalen. Bij anker opgaan over de slimme boeg vol vallen.</p>
III Schipper	<p><i>Voor anker gaan</i> Kunnen aanleggen op steigers of kademuren met behulp van een hekanker of een tweede anker. In staat zijn om te reageren op een krabbend anker. In het donker kunnen ankeren en anker op kunnen gaan.</p>
IV Jachtschipper	<p><i>Voor anker gaan</i> Onder zwaardere omstandigheden in staat zijn een schip voor anker te leggen. In staat zijn om onder zeil een meerboei op te pakken. <i>Anker op gaan</i> Bij anker op gaan in staat zijn een vastzittend anker uit te laten breken met behulp van vaart of gewicht.</p>
Man over boord manoeuvres op zeil	
I Bemanning	<p>De schipper assisteren bij de uitvoering van de manoeuvre, o.a. door te wijzen naar de drenkeling, het helpen bij klaar maken van het schip om de drenkeling op te kunnen halen, het aan boord halen van de drenkeling.</p>
II Dagschipper	<p>Het geven van leiding aan de bemanning. Vaste procedure uitvoeren voor MOB op zeil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het schip voorbereiden op het oppikken van de drenkeling. • Het parcours varen om de drenkeling op de te halen. Dit vanuit verschillende startposities, naar de wind toe of van de wind af. • Een dwarspeiling kunnen toepassen om op de goede sliplijn te komen. Voldoende wind oriëntatie hebben om in de gewenste positie stil te komen liggen bij de drenkeling. • Het voorbereiden van en het daadwerkelijk aan boord halen van de drenkeling en aan lij oppikken. • Voor de drenkeling kunnen zorgen als hij/zij aan boord is gehaald.
III Schipper	<p>MOB-manoeuve ook kunnen uitvoeren in nabijheid van drukke scheepvaart en dicht bij de lagerwal. Weten hoe te handelen bij het aan boord brengen van een drenkeling die lang in het water heeft gelegen en de mogelijkheden die hiertoe aanwezig zijn te benutten evenals de nabehandeling van de drenkeling. De (nood)procedure voor het geval de drenkeling niet terug te vinden is dan wel niet aan boord te krijgen is,</p>
IV Jachtschipper	<p>MOB-manoeuve en procedure kunnen uitleggen aan bemanning. MOB volgens afgesproken procedure kunnen uitvoeren. Bemanning tijdens de Manoevre kunnen aansturen. <i>Manoevre moet reproduceerbaar zijn.</i> <i>Binnen korte tijd (10 minuten) en maximaal 1,5 knopen bootsnelheid MOB langs zij hebben.</i></p>

Theorie eisen	
Scheepstermen (in aanvulling op module M)	
I Bemanning	Op eigen boot in de praktijk en op een tekening minstens 15 onderdelen bij de juiste naam kunnen noemen. Kunnen aangeven wat bedoeld wordt met de volgende termen: hogewal, lagerwal, bakboord, stuurboord, hoge en lage zijde, loef- en lijzijde, in de wind, aan de wind, halve wind, ruime wind, voor de wind, oploeven, afvallen, overstag gaan, gijpen, kruisrak, killen van het zeil.
II Dagschipper	Op eigen boot in de praktijk en op een tekening minstens 25 onderdelen bij de juiste naam kunnen noemen. Kunnen aangeven wat bedoeld wordt met de volgende termen: deinzen, opschieten, beleggen, bovenlangs, onderlangs, dwarspeiling, bezeild, binnen de wind, korte slag, lange slag, opschieter, zuigen, duiken, planeren, volvallen, verhalen, verlijeren, drift, bijliggen, bak(-houden).
III Schipper	Op de eigen boot in de praktijk en op een tekening minstens 40 onderdelen bij de juiste naam kunnen noemen. Kennis hebben van de functie van wrangen, dwarsschotten en verstevigingen voor het bevestigen van de verstaging. De functie van het aanwezige beslag kunnen aangeven en de benamingen kennen.
IV Jachtschipper	Alle onderdelen van het schip en het varen kunnen benoemen
Theoretische beginselen van het zeilen en sturende werking van de zeilen	
I Bemanning	Aan kunnen geven hoe de stand van de zeilen moet staan op verschillende koersen. De invloed kunnen uitleggen van het inhalen of uitvieren van de schoten op de sturende werking van de zeilen. Ook aan kunnen geven wat er gebeurt bij een onjuiste zeilstand.
II Dagschipper	De begrippen kracht en koppel moeten gekend worden en ze kunnen gebruiken bij het uitleggen van de sturende werking van de zeilen. Aan kunnen geven wat de effecten zijn van fok en grootzeil op het sturen van het schip. Ook aan kunnen geven wat er gebeurt bij een onjuiste zeilstand. Kunnen verklaren hoe ten gevolge van de kracht van de wind op het zeil, drift en voortstuwing ontstaan
III Schipper	Aan kunnen geven wat de effecten zijn van de helling van de boot op het sturen van het schip.
IV Jachtschipper	
Kennis van de factoren die de stabiliteit van een schip beïnvloeden	
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Het verschil tussen gewichtsstabiliteit en vormstabiliteit kunnen uitleggen. Kennis hebben van de functie van een kiel. De invloed van helling op de bestuurbaarheid van het schip kunnen beschrijven. Het verminderen van helling door reven, voorzeil verkleinen, andere zeilstand of andere koers sturen.

IV Jachtschipper	
	Theorie m.b.t. alle praktijkmanoeuvres
Voor alle niveaus	De praktischeisen vanuit de theorie kunnen benaderen, zowel in een gesprek als op papier. Aan de hand van eenvoudige schetsen kunnen uitleggen hoe een praktijkmanoeuvre gevaren wordt en waarom.
	Reglementen
I Bemanning	Weten welk regelement geldt op het gebruikte vaarwater en een aantal eenvoudige uitwijkbepalingen kennen.
II Dagschipper	Kennis van de reglementen zoals dat behandeld wordt bij Klein Vaarbewijs I.
III Schipper	Kennis van de reglementen zoals dat behandeld wordt bij Klein Vaarbewijs II.
IV Jachtschipper	Kennis van de reglementen zoals dat behandeld wordt bij Klein Vaarbewijs II.
	Marifonie* (is al in blok M opgenomen)
<i>I Bemanning</i>	
<i>II Dagschipper</i>	
<i>III Schipper</i>	<i>In bezit van het basiscertificaat*</i>
<i>IV Jachtschipper</i>	
	Klein Vaarbewijs (is al in blok M opgenomen)
<i>I Bemanning</i>	
<i>II Dagschipper</i>	<i>De kennis van Klein Vaarbewijs I</i>
<i>III Schipper</i>	<i>De kennis van Klein Vaarbewijs II</i>
<i>IV Jachtschipper</i>	<i>In het bezit van het certificaat Klein Vaarbewijs II</i>
	First Aid (is al in blok M opgenomen)
<i>I Bemanning</i>	
<i>II Dagschipper</i>	
<i>III Schipper</i>	
<i>IV Jachtschipper</i>	<i>Kennis van de EHBO op het niveau van First Aid (RYA)</i>

* Indien aan boord van een schip een marifoon aanwezig is die geschikt is voor de zeevaart dan zal er aan boord een persoon moeten zijn die de gebruikerslicentie Marcom B heeft. De zogenaamde combimarifoon is geschikt voor de zeevaart.

5.3 De kennis- en vaardigheidseisen Jachtvaren Motor en Zeil Tidal

De programma's van de tidal modules Jachtvaren Zeil en Motor zijn voor een deel gelijk. De vaardigheden waarbij dit het geval is zijn afgedrukt over de volle breedte van de kolom. Bij een aantal vaardigheden is alleen in de linker kolom van 'Zeil' tekst opgenomen.

	Module MT	Module ZT
Praktijk eisen		
Navigeren aan boord (tidal)		
I Bemanning	Het programma van module M en/of Z	
II Dagschipper	<p>Kaart en omgeving met elkaar kunnen rijmen in verband met omgevingsbewustzijn en plaatsbepaling Waterdiepte kunnen berekenen met behulp van gegevens uit de kaart en almanak. Standard Ports kunnen berekenen voor wat betreft het moment van hoog/laag water en de actuele waterdiepte. Een klassieke GPS kunnen gebruiken en gebruik maken van WA-points. Plotter gebruik: aan kunnen zetten, basisschermen, aflezen en bedienen. Boeienlijst kunnen maken. Zichtpeilingen kunnen maken en in de kaart kunnen zetten met het oog op positiebepaling. Gebruik maken van peilingen voor inschatten risico's van aanvaring. Te sturen koers kunnen construeren/ kompaskoers kunnen berekenen rekening houdend met stroom en drift. Daarbij moet gewerkt kunnen worden met de betrokken Almanakken, kaarten, stroomatlassen en andere nautische boekwerken. De minst risico volle weg weten terugvinden naar een veilig/ herkenbaar punt in het geval van foutieve navigatie.</p> <p>VHF-kanalen uit de kaarten en almanak halen ten behoeve van communicatie (verkeerssituaties, havens, blokgebieden)</p> <p>Weerberichten uitluisteren, vastleggen en interpreteren.</p>	
III Schipper	<p>Plaatsbepaling door middel van zichtpeilingen en diepteprofielen. Achtergrond peiling gebruiken ter controle/ correctie van juistheid de kompaskoers. Plotter/gps-gebruik: check op Geodetische datum, route plotten, instellen alarmen Waterdiepte en brughoogte berekeningen kunnen uitvoeren op getijdenwater (Standard en Secondary Ports) en met elkaar kunnen combineren. Informatie over een haven over aanloop en faciliteiten uit Almanak kunnen halen. Kaart symbolen kunnen lezen evt. met behulp van legende.</p>	

	<p>Gevaarlijke punten herkennen. (Bijvoorbeeld wrakken, ondieptes, grondzeeën, over falls, races) No go, gebieden kunnen aangeven door middel van arceringen en/of peilingen. Stroomsterkte berekeningen kunnen uitvoeren, weten wat de stroomsterkte is de komende uren en het verloop van de stroom de komende dag. ETA berekenen rekening houden met drift en stroom met gebruik maken van stroom verkavelen. Blind navigeren, mist tactiek uitvoeren. Tijdens de tocht goed kunnen anticiperen op het scheepvaartverkeer. Kennis van meteorologie op TKN/KN-niveau. Weerberichten uitluisteren, vastleggen en interpreteren.</p>	
		<p style="text-align: center;">Alleen voor ZT</p> <p>Kunnen werken met het Navtex instrument. Het globaal kunnen lezen van een weerkaart (Bracknell synopsis en 24 uren verwachting). Het kunnen lezen van een kaart met gribfiles en dit kunnen combineren met een weerkaart. Bij lange/ koude tochten of zwaarder weer kunnen beslissen, wachtsysteem in te stellen. Goed vlak kunnen reven. Bemanning voorbereiden/trainen op reven/ wisselen van voorzeil.</p>
IV Jachtschipper	<p>Bij diverse omstandigheden kunnen lezen uit de kaart/almanak of een zegat of haven veilig kan worden aangelopen. Hierbij ook rekening houden met golfhoogtes, dieptes en stroom tegen wind situaties. Het aanlopen van havens en vaargeulen, zowel bij dag als bij nacht op basis van een volledig beeld van deze havens en vaargeulen. Het bewaken van de veilige navigatie met behulp van onder andere veilige sectoren, transitopeilingen, het handpeilkompas en diepte contouren. Veilige route kunnen plotten, rekening houdend met scheepvaartroutes en ander omstandigheden, door middel van Waypoints, uitgezette grondkoersen en afstanden. Stroomvensters/stroomgebieden globaal kunnen markeren in de kaart. Het proactief naast elkaar gebruiken van verschillende navigatiehulpmiddelen om de juistheid van de eigen bevindingen te verifiëren. Inzicht hebben in de nauwkeurigheid van de verschillende navigatie hulpmiddelen en mogelijke fouten, de bediening en instellingen en te allen tijde checken van de voortgang van de positie met verschillende hulpmiddelen. Vooruitkijken gedurende de wacht en gedurende het verloop van de reis naar mogelijke gevaren.</p>	

	<p>Kennis van de snelheid en gedrag van het schip bij verschillende wind- en stroomrichtingen; de invloed daarvan op het leven aan boord. Weten onder welke omstandigheden, op welke koers één of meer bemanningsleden zeeziek worden.</p> <p>Kennis hebben van de voorraden en mogelijkheden van schip en bemanning.</p> <p>Weerberichten en meerdaagse verwachtingen kunnen uitluisteren en vastleggen. Weerkaarten (o.a. Bracknell) gedetailleerd kunnen interpreteren, hierbij rekening houdend met lokale effecten van wind en getijdestroom.</p>	
		ZT
		<p>Logboek discipline hebben: minimaal elk uur invullen, markante punten, wachtwissels, motoruren, uitwijkmanoeuvres, zeilwissels. Daarnaast elk uur positie in de kaart plotten met het tijdstip. Het logboek gebruiken als nautisch instrument.</p> <p>Voldoende kennis van de Engelse taal om bijvoorbeeld de Reeds en andere pilots te kunnen gebruiken, evenals buitenlandse zeekaarten, zoals Imray en de British Admiralty kaarten en de relevante informatie uit de legenda kunnen gebruiken.</p>
	Tochtvoorbereiding	
I Bemanning	-	
II Dagschipper	<p>Door middel van een goede briefing de bemanning een reëel beeld kunnen geven van de te verwachten omstandigheden tijdens de tocht. Veiligheidsbriefing kunnen houden.</p> <p>Een tocht kunnen plannen, rekening houdende met alle aanwezige obstakels, zoals ondiepten, drukke scheepvaartroutes, meteo gegevens. Deze voorbereidingen kunnen vastleggen in een vaarplan.</p>	
III Schipper	<p>Een vaarplan kunnen maken voor een tocht van minimaal 8 uur.</p> <p>Het gaat om een tocht in gebieden met getijdenwater, scheepvaartroutes, in zeegaten en -havens. De tocht wordt gevaren onder verschillende omstandigheden zowel bij dag als bij nacht.</p> <p>Tactiek kunnen bepalen en opnemen in het vaarplan om drukke scheepvaartroutes op zee over te steken.</p> <p>Weten welke gebieden verboden zijn/ niet wenselijk. "No go zone" in het vaarplan opnemen en in plotter en kaart kunnen zetten.</p> <p>In het vaarplan ook aandacht voor zeilwissels met betrekking tot nacht/dag.</p> <p>Maatregelen achter de hand hebben voor: Mist, onweer/windhoos, storm, lekkage, breuk, brand.</p> <p>Presentatie kunnen geven van het vaarplan voor vertrek.</p>	
IV Jachtschipper	MT	ZT
	Een vaarplan kunnen maken voor een tocht van minimaal 12 uur	Een vaarplan kunnen maken voor een tocht van minimaal 24 uur.

	<p>Er is sprake van ruimere kennis en ervaring met het zee-gedrag van het schip onder diverse omstandigheden, zoals bij kaperen of passages bij verschillende wind en getijdestromen. Beargumenteerde route kunnen plotten. Omstandigheden kunnen benoemen waarbij schipper gewekt moet worden.</p> <p>Een wachtsysteem kunnen opstellen waarbij rekening gehouden wordt met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De samenstelling van de wacht 2. Een goede overdracht van wacht tot wacht. 3. Lengte van tocht. 4. Evaluatie momenten met gehele bemanning. 5. Technische routinechecks. 6. Schoonschip maken 7. Stroomdraaien. 8. Eten en drinken. <p>Boot eigenaarschap tonen. Repareren wat kapotgaat.</p>	
	Aanlopen van havens	
I Bemanning		
II Dagschipper	Onder rustige omstandigheden (max. 4 Bft) zelfstandig kunnen aanlopen van (buitenlandse) havens onder verschillende omstandigheden zoals bij nacht, het oversteken van drukke scheepvaart routes of het aanlopen van zeegaten.	
III Schipper	Tot en met 6 Bft zelfstandig kunnen aanlopen van (buitenlandse) havens onder verschillende omstandigheden zoals bij nacht, het oversteken van drukke scheepvaartroutes of het aanlopen van zeegaten.	
IV Jachtschipper	Onder alle omstandigheden zelfstandig kunnen aanlopen van (buitenlandse) havens onder verschillende omstandigheden zoals bij nacht, het oversteken van drukke scheepvaartroutes of het aanlopen van zeegaten.	
	Omgaan met harde wind	
I Bemanning		
II Dagschipper		
III Schipper	MT	ZT
	<p>In staat zijn te bepalen wat de juiste stormtactiek is in de gegeven situatie, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijliggen: een koers varen waarbij wind en golven een paar streken over de bakboords- of stuurboord boeg inkomen 	<p>In staat zijn te bepalen wat de juiste stormtactiek is in de gegeven situatie, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijliggen: het gecontroleerd aan zich zelf overlaten van het schip door middel van fok bak en roer voor loevend schip zonder grootzeil.

	<ul style="list-style-type: none"> • Lenzen: voor de wind en zee weglopen. De functie van een slaapzak of uitgestroomde trossen kennen en kunnen toepassen. • Steken: een koers varen waarbij wind en golven recht van voren inkomen <p>Het effect van dwars inkomende golven kennen en daarop kunnen anticiperen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lenzen: voor de wind en zee weglopen. De functie van een slaapzak of uitgestroomde trossen kennen en kunnen toepassen. • Steken op een stormtuig: een koers varen heel hoog aan de wind. • Kisten: alle zeilen weg, kajuit dicht, de zee zijn gang laten gaan. <p>Het effect van dwars inkomende golven kennen en daarop kunnen anticiperen.</p>
IV Jachtschipper		
Toepassen van de reglementen		
I Bemanning		
II Dagschipper	<p>Weten welke schepen er in de buurt zijn. Potentiele aanvaring kunnen herkennen met gebruik maken van AIS, peilkompas, verrekijker etc. VHF goed kunnen uitluisteren op het juiste kanaal. Het in praktijk kunnen uitvoeren van de uitwijkbepalingen van de reglementen van het vaargebied C (MT/ZT) en/of D (ZT). Bij uitwijken weten welke gevolgen er ontstaan door het uitwijken, voor andere scheepvaart en welke gevolgen er ontstaan voor de navigatie ten aanzien van route en wind.</p>	
III Schipper	<p>Op gezette tijden juiste focus en scherpte kunnen creëren bij opvarende. (O.a. oversteek scheepvaartroutes) Kunnen inschatten welke schepen op termijn te dicht bij kunnen komen. CPA en TCPA uit de plotter kunnen halen. Bij onduidelijkheden in verkeerssituaties contact kunnen onderhouden met andere schepen via de marifoon/VHF. Het in praktijk kunnen toepassen van de reglementen van het vaargebied C (MT/ZT) en/of D (ZT).</p>	
IV Jachtschipper		
Vlagvoering en douaneformaliteiten		
I Bemanning		Het programma van module Z
II Dagschipper		ZT
		Vlagvoering volgens de jachtetiquette en bekend zijn met de seinvlaggen: A, B, O, Q. Bekend zijn met de douaneformaliteit bij het aanlopen van buitenlandse havens.
III Schipper		-
IV Jachtschipper		-
Theorie eisen		

Theorie met betrekking tot alle bovengenoemde manoeuvres	
Voor alle niveaus	De praktischeisen vanuit de theorie kunnen benaderen, zowel in een gesprek als op papier. Aan de hand van eenvoudige schetsen kunnen uitleggen hoe een praktijkmanoeuvre gevaren wordt en waarom.
Reglementen	
I Bemanning	
II Dagschipper	Kennis van de reglementen zoals dat behandeld wordt bij Klein Vaarbewijs II.
III Schipper	ZT
	Kennis van de reglementen zoals dat behandeld wordt bij TKN/KN .
IV Jachtschipper	-
Klein vaarbewijs II	
I Bemanning	
II Dagschipper	Kennis van de theorie van Klein Vaarbewijs II
III Schipper	In bezit van het certificaat KVB II
IV Jachtschipper	
Marifonie	
	MT
	ZT
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	Basiccertificaat* (is ook al opgenomen in M-blok)
IV Jachtschipper	In bezit van het certificaat Marcom B
TKN	
	ZT
	-
I Bemanning	
II Dagschipper	
III Schipper	In het bezit van het certificaat TKN
IV Jachtschipper	
First Aid	
<i>I Bemanning</i>	ZT
<i>II Dagschipper</i>	
<i>III Schipper</i>	
<i>IV Jachtschipper</i>	In het bezit van het certificaat First Aid (RYA) of een daarmee gelijk te stellen certificaat.
	In het bezit van het certificaat First Aid (RYA)
Offshore Personal Safety Training	

		ZT
I Bemanning		-
II Dagschipper		-
III Schipper		-
IV Jachtschipper		Certificaat OPST
	RR&P	
		ZT
I Bemanning		-
II Dagschipper		-
III Schipper		-
IV Jachtschipper		Certificaat RRenP

* Indien aan boord van een schip een marifoon aanwezig is die geschikt is voor de zeevaart dan zal er aan boord een persoon moeten zijn die de gebruikerslicentie Marcom B heeft. De zogenaamde combimarifoon is geschikt voor de zeevaart.